

ZOMER 2020

PENZINE

HÉT PAJOT ZENNE MAGAZINE

GRATIS

WEDSTRIJD
WIN EEN
ETENTJE
BIJ RESTAURANT
SIR KWINTEN
KIJK SNEL OP P. 33

HETE ZOMER

FRISSE TIPS

WORD WARM VAN EROTIËK DOOR DE JAREN HEEN

VIND VERKOELING IN DE BASILIEK

STEEK JE TEEN IN DE ZENNE

GENIET VAN VIRTUELE RECREATIE EN THUISVAKANTIE

UITNEEMBAAR CREATIEF KATERN VOOR KOTERS

Pajottenland
& Zennevallei

ONTDEKPAJOTZENNE.BE

Ga je wel eens op stap in het prachtige Pajottenland & de Zennevallei, gewapend met een camera? Wil je meer dan je mooiste beelden enkel te delen via Instagram en Facebook? Dan ben jij de m/v die wij zoeken! Voorzie jouw foto's van de hashtag #penzine en wie weet komt jouw foto wel terecht in het volgende nummer én win je een boekenpakket over de regio. Laat de fotograaf in jezelf los en breng landschap, erfgoed, cultuur en toeristische trekpleisters van onze regio in beeld.

Jo Massaer: Brouwerij Eylebosch

Manuel De Bolle: Sunny Vibes

www.facebook.com/pajotzenne

www.instagram.com/landschappajotzenne

 Pajottenland
& Zennevallei

ONTDEK ONS
ERFGOEDPLEKJE

2

DE SINT-WIVINAKAPEL IN GROOT-BIJGAARDEN

Het is een zonnige dinsdagnamiddag wanneer we Jude Okengwo en Koen Timmermans ontmoeten aan de Sint-Wivinakapel. Beide mannen zijn priester en hebben een speciale band met deze plek.

Jude: Ik ben hier terechtgekomen toen ik van Nigeria op missie kwam naar België. Na mijn studies kerkgeschiedenis in Leuven vroeg toenmalig hulpbisschop Leon Lemmens mijn hulp hier in Groot-Bijgaarden in 2013. Het jaar nadien maakte ik voor het eerst de Wivinaprocessie mee, die hier eindigt aan de kapel. *(Op 23-jarige leeftijd kwam Wivina in Groot-Bijgaarden aan om er als kluizenares te leven. Op die plaats staat nog altijd de Wivinakapel. Nvdr)*

Koen: Ik ben sinds 2 jaar priester in de federatie Groot-Bijgaarden-Zellik en zit, samen met Jude, in het comité dat de Wivinaprocessie organiseert. Jammer genoeg lokt de processie de laatste jaren steeds minder volk. Om de traditie nieuw leven in te blazen, hadden we een speciale editie voorzien, Wivina 2.0. Maar corona stak daar een stokje voor.

Jude: Ik voel ook veel verbondenheid

tussen de mensen die hier samen Wivina eren. Zij zijn erg bekommerd om het voortbestaan van deze traditie. Al wordt het moeilijk want er zijn vandaag niet veel mensen meer die een band hebben met Wivina.

Koen: Voor mij is een kapel een plek van bezinning en introspectie. De sterkte van de Wivinakapel is dat ze in een prachtige groene en rustige omgeving staat. Soms zit ik hier gewoon op het bankje buiten zonder dat ik de kapel binnen ga. De plek laat je toe om er even uit te stappen; een must in deze drukke tijden.

Jude: Vlaanderen staat vol kapelletjes en dat is leuk om te zien. Je vindt er rust en kan er herbronnen. De kapel komt wel uit de katholieke traditie, maar je kan er een eigen invulling aan geven. Je haalt eruit wat je zelf wil.

We danken de heren voor een fijn gesprek en merken dat er tijdens ons gesprek zes mensen de kapel bezochten. Deze plek is dus geen helemaal onbekende parel in het Pajottenland. En Wivina, die beroert de harten nog steeds.

We hebben al kunnen genieten van een mooie lente. Meer nog dan anders hadden we oog voor eigen regio en oor voor de stilte. Enkel natuurlijke geluiden, zoals het piepen van de vogels die de nestjes uitvlogen, doorbraken de stilte. Nieuw leven, het gevolg van een toch wel hete vogelperiode.

EDITOOOO

En ook deze zomer verwachten we het heet, in de ruime betekenis van het woord. Daarom hebben we het in dit nummer over plaatsen voor verkoeling, erotisch erfgoed waar je warm van krijgt, frisse projecten, een teen in het koele water van de Zenne, de schaduwplekjes van het Warandepark en enkele biertjes die de smaakpapillen zowel verfrissen als verwarmen. Voor de kinderen hebben we een uitgebreid koterhoekje gemaakt, zodat ze zich geen moment vervelen en mama en papa intussen in alle rust kunnen ... doen waar ze zin in hebben. Laat het vooral een zomer vol liefde worden, want meer dan eens hebben we beseft dat we een groot gemis voelen wanneer de mensen waarvan we houden fysiek niet dichtbij zijn.

**JAN PILLE
(HET NEERHOF):**

“Het idee is dat landbouw, natuur, spel en educatie, geïntegreerd worden in het volledige Neerhof.”

**MAXIME SAVOLDI
(LANDSCHAPSDICHTER):**

“Voor mij bestaat kunst niet op zich, maar wel in relatie met maatschappelijke ontwikkelingen.”

**WALTER EVENEPOEL
(MUZIKANT):**

“Pezewevers en moraalridders konden er hun neus voor ophalen, maar eigenlijk zaten daar pareltjes van subtiele poëzie tussen.”

INHOUD

- 4-5 Kort nieuws uit jouw streek
- 6-7 Landschapsdichter Max Savoldi
- 8-9 Tips: Virtuele recreatie en thuisvakantie
- 10-11 Halle-aan-Zenne
- 12-13 De nacht van de vuile liekes
- 14 Verkoeling in de basiliek
- 15-18 Koterhoekske
- 19 Gidsen in de poort van het Pajottenland
- 20-21 Hartverwarmende activiteiten voor het hele gezin
- 22-23 Het Neerhof in beweging
- 24-25 Geestverruimende dranken en kruisen boeken
- 26-27 Waar natuur en spel elkaar kruisen: het Warandepark
- 28-29 Erotiek door de eeuwen heen
- 30 Koele plekjes uit het verleden
- 31 Ga mee op schattentocht met Vlieg!
- 32 Magie en mysterie in het Kluisbos
- 33 “We zijn gegroeid naar die Michelinster”
- 34-35 Feesten rond hop en bier

COLOFON

Pajot & Zenne magazine verschijnt drie keer per jaar met oplage van 20 000 exemplaren in de gemeenten: Affligem, Bever, Beersel, Dilbeek, Drogenbos, Galmaarden, Gooik, Halle, Herne, Lennik, Liedekerke, Linkebeek, Pepingen, Roosdaal, Sint-Genesius-Rode, Sint-Pieters-Leeuw, Ternat.

Verantwoordelijke uitgevers: Regionaal Landschap, Erfgoedcel, Onroerend Erfgoeddienst, Toerisme en Cultuurregio Pajottenland Zennevallei.

Redactie: Judith De Waele, Bénédicte Roose, Thomas D'Hoker, Hilke Arijs, Bart Claes (firma Wartaal), Carlijn Fronik, Mieke Vercautjes, Alwin Loecx, Elsemieke De Troy, Annelies Desmet, Leen Van de Weghe.

Adverteren: alwin@pajot-zenne.be

Vormgeving en druk: ABC Drukkerij, Meerbeke.

www.pajotzenne.be
www.facebook.com/pajotzenne

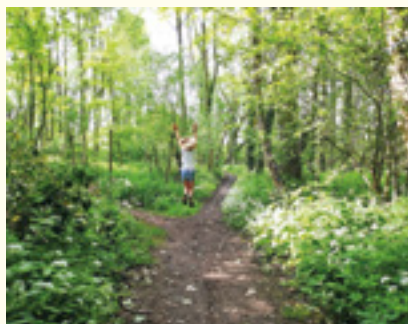

KORT NIEUWS UIT JOUW STREEK

MEER BOS IN HET PAJOTTENLAND

Wil jij ook nog meer hossen door de bossen om verkoeling op te zoeken? Ons prachtige en glooiende Pajottenland, bedekt met akkers, weides, houtkanten en wat bos, mag er nog wel wat groener uitzien in de toekomst. Daarom willen we alle Pajotten oproepen om mee te investeren in meer bos. Het strategisch project Opgewekt Pajottenland zet ook in op bossen en open ruimte om in te ontspannen en om voedsel en energie te produceren. Heb je ergens een stuk grond liggen in het Pajottenland dat je graag zou bebossen of wil je graag bebossen en ben je op zoek naar een terrein, kom dan zeker je oor te luister leggen op de infoavond 'Boom zoekt bos en bos zoekt grond' in Ons Huis in Lennik op donderdag 15 oktober 2020. Inschrijven via sp.pajottenland@vlaamsbrabant.be.

WATERDRAAKJES ZOEKEN VRIJWILLIGERS

Wist je dat de kamsalamander, onze grootste en meest zeldzame watersalamander, nog maar op een handvol locaties in het Pajottenland voorkomt? Dringend nood dus om deze waterdraakjes een handje toe te steken. Dit kan door de aanleg of herstel van een poel, een houtkant of een haag. Of word vrijwilliger bij ons regionaal landschap om voortplantingspoelen op te volgen. Zo krijgen we niet alleen zicht op de toestand van de kamsalamanderpopulatie, maar kunnen we ook bepalen wanneer een poel een onderhoudsbeurt nodig heeft. Ben je geïnteresseerd in alles wat beweegt en groeit in en rond poelen? Steek je graag de handen uit de mouwen om kleine onderhoudswerken uit te voeren? Of wil je kennis maken met de poelbewoners? Neem contact op met Jonas via jonas@pajot-zenne.be

TRADITIES OP HET BOLLENPLEIN

Speel eens iets anders dan petanque: kies voor stekbollen. Bijna vergeten, maar in de traditionele cafés van het Pajottenland kan je her en der nog een echte bollenbaan terugvinden. In 't Bakske in Liedekerke, in Den Haas in Gooik of in Devenderp in Wambeek, wordt deze sport vandaag nog doorgegeven. Bij het stekbollen probeert men een krulbol zo dicht mogelijk bij een witte ronde schijf te rollen. Dat lijkt misschien wel makkelijk, maar het vergt een getraind vingergevoel om je bol niet in het 'decor' te laten rollen. Een bol, met een diameter van 16cm en een dikte van 7cm, weegt ongeveer twee kilo. De ene kant is wat meer afgerond dan de andere, want de bol rolt in een halve cirkel. Het spel wordt gespeeld met twee ploegen van vijf. Winnaar is de ploeg die het eerst zeventien punten behaalt. De verliezende ploeg trakteert een rondje. Oefenen is dus de boodschap.

4

HEB JIJ EEN WARM EN OPGEWEKT IDEE?

Het strategisch project Opgewekt Pajottenland lanceert een postkaartjesactie om zoveel mogelijk bewoners te betrekken bij het Pajottenland van de toekomst: een regio die volop inzet op hernieuwbare energie, wonen in de kernen en klimaatadaptieve open ruimte. Heb jij ook een sprankelend en opgewekt idee voor je gemeente of stad? Laat het ons dan weten. Er zijn vijf soorten kaartjes met elk een eigen invalshoek: 'Dit is mijn klimaatidee', 'Hier zie ik een plek om te bebossen', 'Dit verhard plekje zou ik graag ingegroend zien', 'Deze kansen zie ik voor het fietsnetwerk' en 'Deze daken zie ik graag ingezet voor zonne-energie'. Je vindt ze in je gemeente- of stadhuis.

BEHAAG JE TUIN

Leuke schaduwplekjes creëren in je tuin en de biodiversiteit een handje toesteken? Zorg dan voor streekeigen plantgoed in je tuin en neem deel aan de samenaankoopactie in de regio. Nieuw dit jaar in het aanbod zijn de klimaatbomen; bomen die een langere periode van droogte kunnen verdragen en veel schaduw bieden. Het gaat hier om de Wintereik, Spaanse aak, Haagbeuk en Winterlinde.

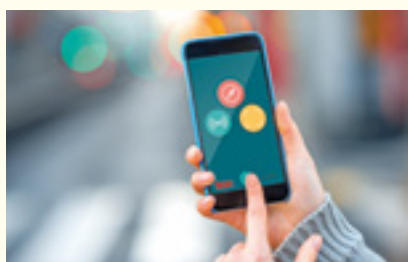
De deelnemende gemeenten uit onze regio zijn Sint-Pieters-Leeuw, Pepingen, Dilbeek, Roosdaal, Liedekerke, Beersel, Drogenbos, Affligem en Linkebeek. Op de laatste pagina van dit magazine en op www.behaagjetuin.be vind je alle info over de actie.

HEERLIJK BUITEN SPELEN

De Zavelput in Halle vormt het decor voor de buitenspeeldag op woensdag 14 oktober. Dit jaar gaan we onder het motto 'los in het bos' terug naar de essentie: boomklimmen, kampen bouwen, met modder spelen, met een zakmes leren omgaan, hindernissenparcours tussen de bomen en wat denk je van een adembenemende deathride ... Je maakt die dag ook kennis met de toekomstplannen van de Zavelput door Regionaal Landschap Pajottenland & Zennevallei. Al die leuke activiteiten zijn gratis voor alle kinderen van 3 tot 12 jaar.

www.halle.be

OP STAP MET DE ERFGOEDAPP

Download de Erfgoedapp en beleef cultuur en natuur op een andere manier. Ontdek tal van wandelingen of fietstochten en geniet onderweg van extra informatie via gps-punten. Bovendien wordt met de app een museumbezoek meteen een hele virtuele belevenis: extra filmpjes, augmented reality ... noem maar op. Dankzij een simpele scan met een smartphone of tablet, ontvang je geluids- en tekstfragmenten, filmpjes, enzovoort.

www.erfgoedapp.be

ONTDEK MONUMENTEN & ARCHEOLOGIE

Agenda: check! Dikke markeerstift: check! Op zondag 13 september zetten opnieuw tal van historische gebouwen en sites virtueel hun deuren open. Open Monumentendag zal wegens het coronavirus een andere vorm aannemen, maar dat hoeft de pret zeker niet te bederven.

www.openmonumentendag.be

Een maand later, op 9, 10 en 11 oktober kan je vervolgens de archeoloog in jezelf loslaten tijdens de archeologiedagen. De ideale gelegenheid om met het verleden van jouw stad of dorp kennis te maken. Ontdek, door wat er onder je voeten te vinden is, hoe onze voorouders leefden..

www.archeologiedagen.be

POPMUZIEK: HET NIEUWE ERFGOED

Popmuziek is meer dan een halve eeuw oud en begeistert verschillende generaties. Mensen zijn gefascineerd door de grote en kleine verhalen, de weetjes en de trivia. Deze zomer loodsen Jan Delvaux & DJ Bobby Ewing je met een wandeling doorheen Halle en Dilbeek en laten je kennis maken met mooie stukjes Belpopgeschiedenis. De stad heeft een schat aan indrukwekkende verhalen. Wil je weten hoe en waar Paul Severs zijn carrière is begonnen? Welke Vlaamse zanger vroeg zijn lief ten huwelijk voor de deur van The Lord in Schepdaal? Of wat er voortvloeide uit een ontmoeting tussen gitarist Etienne 'Tjenne' Berghmans en Eric Baranyanka in een Hals café? Borden onderweg geven meer info en de audio- en videofragmenten transporteren je rechtstreeks in de geschiedenis.

Ontdek dus deze zomer de muzikale hotspots van Halle met deze gratis wandeling!

www.visithalle.be/belpop en www.westrand.be/belpop

ALS WOORDEN LANDSCHAP EN MENSEN VERBINDEN

'Wie slaagt erin de pracht en kracht van ons landschap om te zetten in poëtische woorden?'. Dat was het uitgangspunt van de oproep voor een landschapsdichter van Regionaal Landschap Pajottenland & Zennevallei. Maxime Savoldi kon de jury het meeste bekoren met zijn gedichten 'Malheur' en 'Grandeur'. Een gesprekje met een enthousiaste jongeman, die naast zijn studies filosofie, ook graag bezig is met 'het woord'.

Maar liefst 21 kandidaten gingen gretig in op onze oproep. De dichters zetten het landschap – waar natuur, landbouw, erfgoed en cultuur op een intense manier verweven zijn – om in woorden. De jury, bestaande uit Geert Vanhassel (voormalig stadsdichter van Halle), Marleen De Smet (voormalig dorpsdichter van Galmaarden) en Alwin Loeckx (directeur van het regionaal landschap) bogen zich over de vele creatieve werken. Een gemakkelijke oefening was het niet, want vele kandidaten waren aan elkaar gewaagd. Het werd Maxime Savoldi (Max Savoldi) uit Halle: hij mag zich twee jaar lang landschapsdichter van onze regio noemen en poëtische werken aanleveren. Een opdracht die hij met beiden handen enthousiast aanneemt.

Vanwaar jouw interesse voor poëzie?

Dat is spontaan gegroeid, want ik heb zeker niet de grote literaire opvoeding gehad. Sinds mijn studie filosofie schrijf ik kortverhalen, fictie en non-fictie. Tijdens het liften van Portugal naar België ben ik me ook aan poëzie gaan wagen. Ik zag het als muziek maken, maar dan stil want tijdens het liften was dit meer gepast (lacht). Ritmiek en cadans zijn belangrijk. De woorden moeten in mijn oren zingen!

“Landschappen beperken zich niet tot de naïeve schoonheid, maar worden ook getekend door culturele elementen.”

Hoe zou je jouw genre omschrijven?

Vrije vers misschien? Ik schrijf op gevoel, want ik ben niet theoretisch onderbouwd in de dichtkunst. Daardoor laat ik me ook niet leiden door regels. Het ritmische aspect primeert bij mij wat vorm betreft. Inhoudelijk laat ik me graag inspireren door maatschappelijke thema's. Mijn idee is dat kunst niet in het luchtledige ontstaat, maar wel verbonden is aan maatschappelijke ontwikkelingen. Maar sommige kunstcritici zullen me daar in tegenspreken.

Je vertrekt vanuit de aanname dat natuur allesomvattend is. Leg eens uit.

De natuur is een geheel van botsende krachten. Ze is zowel productief als destructief, tegelijkertijd geveer en nemer. Dat beschrijf ik ook in de gedichten 'Malheur' en 'Grandeur'. 'Malheur' gaat over het destructieve, 'Grandeur' over het scheppende.

De jury looft jouw werken omdat je de gelaagdheid van het landschap doorgrondt. Een mooi compliment, niet?

Uiteraard. Als kind van mijn tijd, opgegroeid in de stad en op het wereldwijde web, probeer ik de gelaagdheid van landschappen te begrijpen. Landschappen beperken zich niet tot de naïeve schoon-

MALHEUR

wanneer de Zenne onze grachten zal vullen en
de bruine akkerstroom nieuwe wegen zal stichten
zullen we zelf in blinde duisternis verdwalen

wanneer de Zenne onze gedachten zal zuiveren en
de zondvloed de zege verraad van de kraaien
zullen ook windmolens in de verte belangeloos blijven
malen

de aarde opgebrand
de mens opgelicht
de lijken opgestapeld

de heldere M aan de Halse horizon
als een gebroken paal
pal boven water

'Malheur'

is de ophemeling van het platteland in het hiernamaals en
geen mens meer in de overspoelde straten
die erover zal praten

(Maxime Savoldi)

GRANDEUR

in de gloren van de avondzon
ontwaart zich een schouwspel
onttrokken aan het oog
in de ontkieming van de oorsprong

ik vroeg aan de kraai wat hij ervan vond
maar gebaad in het nachtelijk gewaad
gaf hij duidelijk geen barst
om die ondergaande zon

intussen
vergaan de vlinders verder in het voorspel
louter en alleen op het gevoel
geven ze geen greintje om het schouwspel

maar
net als een jeugdige kiem
vreesachtig verborgen zit tussen de barsten in de grond
vergaat de dag zonder dat iemand hem helemaal
doorgrondt

het is allemaal verbonden
en verenigd
in de oorsprong
ingeplant en ingepalmd
bewaken we de maan
totdat de zon weer opkomt

(Maxime Savoldi)

heid van de beek, het bos en de bij op de bloem. Ze worden ook getekend door culturele elementen en die hebben zowel betrekking op mijn leefwereld als op die van een ander. Met mijn woorden probeer ik ook te verbinden, mensen dicht bij elkaar te brengen en perspectieven te

scheppen. Mijn werken zijn gebaseerd op mensen, dus is het publiek nooit veraf.

Wat verwacht je van de komende twee jaar als landschapsdichter?

Het lijkt me boeiend om samen met het regionaal landschap het landschap vorm

te geven, want door het te beschrijven zie je wat toegevoegd of net verdwenen is. Ik hoop op een wisselwerking en een organische groei in samenwerking. Voor mij is het belangrijk dat wat ik schrijf ook toegankelijk gemaakt wordt voor het grote publiek.

“In mijn werken
is het publiek
nooit veraf.”

Maxime

DIT ZEGT DE JURY

Wat opvalt is de ongedwongen/vrije en sterk poëtische stijl. De beginregels zijn beeldig en spreken meteen alle zintuigen van de lezer aan. Het gedicht Malheur is niet alleen beschrijvend, er wordt de lezer een boodschap/een verhaal aangeboden. Bovendien lezen we diepgang, er hangt zelfs iets mysterieus tussen de regels en toch blijft alles heel toegankelijk.

De dichter zet niet zichzelf maar het landschap en de lezer op de eerste plaats. Het is een terechte winnaar met drive en iemand die zich sterk bewust is van wat rondom hem gebeurt: hij observeert en noteert. Voor hem is het landschap dan ook meer dan alleen maar het landschap. Met zijn woorden doorgrondt hij - voor zichzelf en de lezer - de gelaagdheid van dit groene decor waarin we wonen, leven, werken en liefhebben en de gevolgen van de interactie tussen mens, cultuur en natuur. Soms resulteert dat in een poëtische verheerlijking, dan weer in een dichtertlijk sociaal engagement. We hebben dus te maken met een wijze en intelligente dichter.

We zijn er tot slot van overtuigd dat hij, door zijn jeugdigheid en enthousiasme, de poëzie in het algemeen kan ontsluiten naar het grote publiek. Poëzie en landschap zijn twee kanten van een medaille. In de handen van deze dichter zullen ze samen een frisse eigen en eigentijdse betekenis krijgen. Ook daarom gunnen we hem zeer graag de titel van landschapsdichter en het engagement dat hieraan verbonden is.

Van harte gefeliciteerd, Maxime Savoldi!

Vanwege de jury, Alwin Loeckx, Marleen De Smet en Geert Vanhassel

VIRTUELE RECREATIE EN THUISVAKANTIE

IN VIJF LESSEN

Een 'staycation' was de trend van 2019 en het coronavirus besliste dat we ook een groot deel van 2020 noodgedwongen thuis doorbrengen. Dus creëren we een vakantiegevoel in eigen land en in eigen streek. Deze tips helpen je ongetwijfeld al aardig op weg om een volwaardig alternatief voor jouw vakantieplannen te vinden. Vakantie in eigen land heeft bovendien niets dan voordelen: budgetvriendelijk, je kan je burens en vrienden meenemen op vakantie, je leert een nieuwe streek kennen en je reist zonder stress. Stel jouw 'out-of-office' in, zet jouw gsm op stil en laat de vakantie beginnen!

Gelieve voor vertrek steeds de toegankelijkheid op de website te checken. Bij het drukken van dit magazine, kunnen wij nog niet voorspellen wat wel en niet zal kunnen op basis van de nieuwe maatregelen van de veiligheidsraad.

LES 1: REGEN IS GEEN TEGENVALLER, MAAR EEN OPPORTUNITEIT

Hoewel er een droge zomer wordt voorspeld, kan je in België toch al eens een bewolkte, regenachtige of minder warme dag verwachten in de zomermaanden. Geen nood, met dit lijstje word je blij van een dagje binnen blijven.

Bakken kan iedereen. Bloem, suiker, boter en eieren in huis? En aardbeien maken elk taartje af. Je vindt de **Pajotse aardbeien** in verschillende automaten en bij lokale telers.

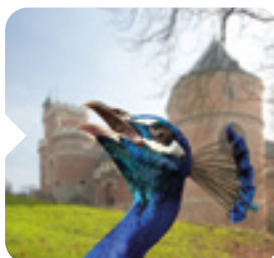
Het **Felixartmuseum** in Drogenbos kan je online bezoeken www.felixart.org/camouflage-tour-360 of je kan ook de nieuwe tentoonstelling meepikken: Abstracte kunst in vogelvlucht.

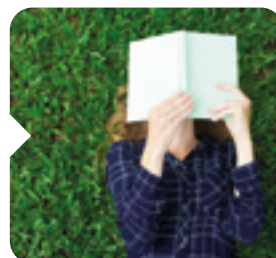
Het **Museum van het Belgisch Trekpaard** in Vollezele kan je op zondagnamiddag combineren met de Brillantwandeling

Ontdek gratis tientallen leuke **theatervoorstellingen** (ook voor kinderen) www.podiumaanhuis.be

Het **Kasteel van Gaasbeek** gaat tot 2023 dicht voor renovatie. Met 'Last Call for Gaasbeek' krijg je deze zomer een laatste kans voor wie nog wil genieten van het kasteel in huidige vorm www.kasteelvangasbeek.be

Op de bucketlist staat bovenaan: **een goed boek lezen**. Zoek inspiratie op www.langzullenwelezen.be of ga op zoek naar de app 'Goodreads', ook de Lees-tipper van de bib helpt je op weg: www.mijnleestipper.bibliotheek.be

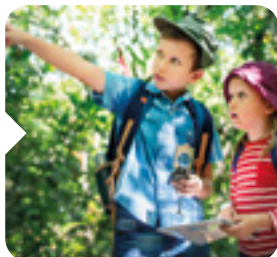

8

LES 2: HAAL HET KIND IN JEZELF NAAR BOVEN (MET OF ZONDER KINDEREN)

Trek naar het bos (Zoniënwoud, Hallerbos, Neigembos, Heverleebos, 't Vossenhol in Bertem, ...) en bouw een kamp, klim op omverliggende bomen, doe een bosbingo, zoek de juiste knuffelboom (waarbij je vingertoppen net raken) of speel verstopperij

De leukste buitenspeeltuinen van Vlaanderen vind je hier: www.uitmetvlieg.be/buitenspeeltuinen

Een topper op warme dagen: het unieke waterDOEcentrum: www.hidrodoe.be

Beluister de spannende verhalen van het geluidshuis www.geluidshuis.be, ideaal voor in de auto onderweg naar het volgende avontuur.

Toch liever een dagje zonder kinderen?

Laat hen dan genieten van een nieuw avontuur en contacteer de jeugddienst van je gemeente en vraag naar de lokale initiatieven zoals skatekamp, creatieve workshops, Dropstaps in Dilbeek, de uitstappen van de jeugdregio Pajottenland enz.

Ga op **schattenjacht**: www.geocaching.be

Leuke Corona-proef wandelingen: www.dingenzoekers.be

Dubbel genieten van je vrije tijd met kinderen leer je bij de Slash parents: www.maisonslash.be

Inspiratie nodig voor **out of the box uitstappen** met het gezin: www.nooitgedachtland.be

LES 3: DE ERVARING IS BELANGRIJKER DAN DE BESTEMMING

Elke vakantie start met het verkennen van de buurt, het ontdekken van de omgeving, de natuur, de bezienswaardigheden en de bijzondere plekken van de regio. Samen op stap zijn en nieuwe herinneringen creëren zijn belangrijker dan het land of de stad die je bezoekt. Dat is ook de reden waarom we altijd zelf op onze vakantiefoto's willen staan. Een nieuwe streek ontdekken in België, dat kan op verschillende manieren:

Met de ezel in Ronse:
www.wandelwalhalla.be

Met een Fiat 500:
www.vintagetours500.be

Met de scooter:
scooterverhuur Pajottenland

Met de fiets:
www.ontdekpajotzenne.be/listings/category/fietsenenmtb/

Met de boot:
kanaaltochtenbrabant.be

Met een railbike of spoorfiets, dat is een metalen trapfiets die op een spoor-rail staat. In België vind je er vier: in As, Tessenderlo, Elsenborn en Dinant

Met de tandem in Limburg:
www.visitlimburg.be/nl/fietsverhuurpunten

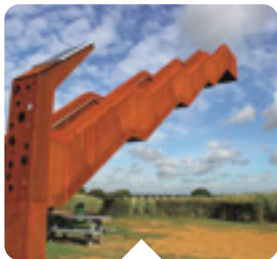
Op citytrip:

- Een thematische wandeltocht door Antwerpen, Brussel, Brugge, Gent en Knokke met www.beroepsbelg.be
- Tweedehandsmarktjes of rommelmarkten op zondag: www.rommelmarkten.be
- Nog nooit in een stad gewoond? Ga op zoek naar een gezin dat eens op het platteland wil wonen en doe aan huizenruil (www.huizenruil.com) of je kan ook 'housesitten' waar je ook voor de dieren van de bewoners moet zorgen.

Met de kabelbaan Cordoba in Westouter:
www.westtoer.be

Met de vespa:
www.vespatours.be
www.visitbruges.be
www.pajot-experience.be

Op de blote voeten via een blotevoetenpad op verschillende plaatsen in Vlaanderen of Limburg:
www.lietebg.be

LES 4: IETS NIEUWS ONTDEKKEN IS EEN VERRIJKING

Columbussen (naar het tv-programma de Columbus) is erop uit trekken met de auto, picknick meenemen en stoeltjes, wat spelletjes en picknickdekens, en kijken waar je uit komt – per persoon 1 rugzakje met toiletgerief en reservekledij en hup weg zijn wij! Wallonië of de Vlaamse Ardennen, de Limburgse Kempen, de Westhoek of het Waasland. Kies een streek die je nog niet kent en ga op ontdekking. Op voorhand plannen hoeft niet. laat je gewoon verrassen. Enkele tips:

De Vlooybergtoren uit de serie Callboys in Tielt-Winge

Het muziekbos in Ronse:
www.natuurenbos.be/muziekbos

Ontdek een Belgisch nationaal park: www.nationaal-parkhogekempen.be/nl

Slapen in de bomen in Borgloon www.borgloon.be/boomtenten

Fietsen op het water in de Wijers (Bokrijk)

Tips voor een vakantie of uitstapjes in eigen land: www.goodbye.be/vakantie/vakantie-in-eigen-land

Ben je niet mobiel of toch liever nog wat langer in je kot? Hier kan je op **virtuele uitstap**:

- een fietstocht door Haspengouw: www.visitlimburg.be/nl/virtuele-fietstocht-door-de-bloesems
- wandelen door Vlaams-Brabant: www.facebook.com/watch/toerismevlaamsbrabant
- bezoekje aan de kust: www.westtoer.be/nl/virtuele-Kustwandelroute

LES 5: DOE NE KEER ZOT

Bubbel of geen bubbel? Dat is de grootste vraag voor de komende maanden. Alleszins, hier enkele topideeën om uit te voeren met jouw bubbel!

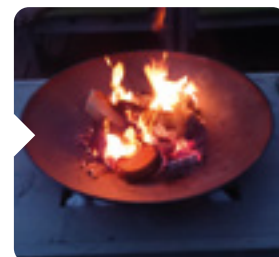
Organiseer een **tornooi in je tuin of garage**: een kubbtornooi, darts-tornooi, minigolftornooi, een monopolietornooi, een Catantornooi, een bierpongtornooi,...

Nodig vrienden uit voor een **pyjamafuif** met luchtmatrassen, popcorn en een filmmarathon.

Werk een **speurtocht** uit in je dorp: verstop een schat, zorg voor een drankje en versnapering onderweg, verzin leuke opdrachten.

Organiseer een **bierproeverij**. Spreek af op een mooie wei, een park, een grote tuin en iedereen brengt een frigo-box mee met één biersoort en elk zorgt voor een eigen glas.

Hou een **weekend-in-eigen-tuin** en kampeer in je eigen tuin of die van vrienden; denk aan een fire pit (online heel wat filmpjes te vinden hoe je dit zelf kan maken) of vuurschaal (online te bestellen) – met een gitaar of stel een playlist samen en voorzie marshmallows.

Organiseer een **bubbel-BBQ met lekkers uit de streek** www.lekkersuithetpajottenland.be en als dessert een ijsje met vers fruit van bij een lokale boer www.rechtvanbijdeboer.be

Doen een **fietstocht** en vergeet niet te passeren **langs een lokale crème**: Choconelly in Herne, de Krijmerij in Gaasbeek, de smulhoeve in Liedekerke, www.vlaamsbrabant.be/economie-landbouw/landen-tuinbouw/landbouw-beleven/tour-de-creme

NOG MEER ZIN IN VIRTUELE RECREATIE?

www.westrand.be/VR

NOG MEER ZIN IN STAYCATION?

www.toerismevlaamsbrabant.be
www.ontdekpajotzenne.be
www.visitbrussels.be

HALLE-AAN-ZENNE

10

Alles stroomt ... Het water door de Zenne. Maar ook de ideeën in Halle over de Zenne zelf zijn in stroomversnelling. De rivier werd lange tijd beschouwd als een open riool. Het water veranderde regelmatig van kleur door de vervuiling en de Hallenaren knepen hun neus dicht en wendden hun blik af. Sinds enkele jaren gaat het wat beter met de waterkwaliteit en komt de rivier positiever in de kijker te staan. PenZine steekt een teen in het frisse water. Blijkt dat er stevig samengewerkt wordt om de Hallenaren opnieuw dicht bij hun Zenne te brengen.

ZENNETERRASSEN

Dit najaar worden drie grote Zenneterrassen aangelegd. Vanwaar dit idee?

Kris Soete van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM): We willen de mensen graag opnieuw het water laten voelen. De tijdgeest lijkt klaar voor het beleefbaarder maken van de Vlaamse waterlopen. Dat bewijzen enkele mooie projecten in Leuven en Diest. In Halle zijn er drie plaatsen waar we stapstenen in de oever gaan verwerken en een constructie tot boven het water bouwen. Dat zal gebeuren in het Albertpark, aan de Leide in centrum Halle en aan de Eizingenmolen in Buizingen. Bij de opstart zullen de mensen dit misschien een beetje wantrouwig aankijken, maar ik weet zeker dat ze snel geboeid zullen raken door het kabbelende water. Een rivier in een stad zorgt voor verkoeling, rust en ontmoeting.

“Een rivier in een stad zorgt voor verkoeling, rust en ontmoeting.”

Peter Bernaerts (Dertien 12) is architect van de Zenneterrassen: De naam Halle komt van het Germaanse woord halha wat bocht in het hoogland betekent. Het is de plek waar de Zenne en de Groebegracht samenvloeien. De Zenne is bovendien de ontstaansreden van Halle. De bedding van de Zenne is fragiel. We gaan dus omzichtig om met de rivier en de oever. De natuur zal steeds primeren op de ingreep. Door met kleine onderdelen te werken, vormen de terrassen geen obstakels voor de planten en dieren in de omgeving. Onze voorstellen werden door de Vlaams Bouwmeester verkozen uit bijna 30 kandidaten. Een hele verantwoordelijkheid dus, maar dat is een extra stimulans om er – samen met landschapsarchitect Arne Deruyter – iets bijzonders van te maken.

Hebben jullie gedacht aan toegankelijkheid?

Peter: We willen de Zenne opnieuw toegankelijk maken voor alle Hallenaren. Dat is een hele uitdaging want de rivier ligt diep ingesneden, dus met steile oevers. Er is een gulden middenweg gezocht waarbij de terrassen in de stedelijke omgeving voor iedereen toegankelijk zijn, al is het

Kris en Arne

“We willen de Zenne opnieuw toegankelijk maken voor alle Hallenaren.”

Peter

deels. Eerder werd er ook al een Zenneterras getimmerd in het Elisabethpark achter de bibliotheek. Dat is in een heel andere stijl dan de nieuwe terrassen, maar ook daar is aandacht gegeven aan rolstoelgebruikers en toegankelijkheid.

ZUURSTOF VOOR DE ZENNEVALLEI

Hoe zit het intussen met de waterkwaliteit van de Zenne? Kunnen we binnenkort ook pootje baden, zwemmen en ... kanovaren?

Kris: Iedereen kan zien dat de vervuiling zichtbaar verbeterd is. De geuren en de kleuren van weleer blijven gelukkig al een tijdje weg. Maar we zijn er nog niet, want de Zenne blijft ontoereikend scoren voor waterplanten, vissen en andere natuur. Er is te veel stikstof en fosfor in het water, vaak afkomstig van landbouw en huishoudens. En ook het zuurstofpeil kan nog veel beter. Maar we hebben er vertrouwen in dat verbetering van de waterkwaliteit hand in hand zal gaan met de toenemende waardering voor de Zenne als stadsrivier van Halle.

Peter: De voorbije jaren was er telkens een Zennefeest in Halle op 1 mei. Dit jaar kon dat niet doorgaan omwille van corona. Jammer, want we wilden dan graag de plannen voor de Zenneterrassen laten zien aan het brede publiek. Tijdens de jaarlijkse Zennefeesten hebben mensen bovendien al de kans gekregen om kano te varen en vlottentochten te maken op de rivier. Misschien dat dit in de toekomst vaker kan, maar dat lijkt niet evident. De Zenne is sterk regengevoelig en reageert snel op piekdebieten. Stroomopwaarts in Lot wordt de doorgang op de rivier ook vaak bemoeilijkt door stuwten, krappe overwelvingen en andere hindernissen die onveilig zouden zijn voor recreatieve kajakkers. Enkel Indiana Jones zou in staat zijn om dit deel van de Zenne te trotseren ...

Kris: ... en de gebiedsbeheerders van de VMM natuurlijk! De bodem en het water van de Zenne zijn nog te zeer verontreinigd om te zwemmen. Er ligt ook nog veel gevaarlijk afval en zwerfvuil op de bodem:

betonblokken, ijzers ... Maar pootjebaden op een veilig terras aan de waterkant moet zeker kunnen. Voorlopig geniet je dus best gewoon vanop de terrassen van het heropleven van de Zenne.

LANDSCHAPSPARK HALLE

De aanleg van de Zenneterrassen past binnen een groter project om de Zenne opnieuw een plaats te geven als stadsrivier. In project 'Zennevallei' werken de stad, provincie, Regionaal Landschap Pajottenland & Zennevallei en Vlaanderen samen om een wandelpad langs en nabij de Zenne open te stellen. Stroomopwaarts doen ook Beersel, Sint-Pieters-Leeuw en Drogenbos mee.

Op heel wat plaatsen wordt gezorgd voor meer natuur en landschap waar je van kan genieten. Het Elisabethpark achter de bibliotheek is al heringericht, binnenkort volgt het Albertpark en wat later de zenneweides, Eizingenmolen-site en het Nederhempark.

VOLG HET PROJECT EN DE PLANNEN

- www.facebook.com/projectzennevallei
- www.projectzennevallei.be

DE NACHT VAN DE VUILE LIEKES

Dit jaar geen Rock Werchter of Pukkelpop. Maar dat betekent niet dat het ons aan muziek en zwoele festivalsfeer hoeft te ontbreken. Wie een beetje het muziekleven in het Pajottenland volgt, kent ongetwijfeld de Gooikse 'Stage voor traditionele Volksmuziek', het geesteskind van Herman Dewit. Tijdens deze stages ontstond de pikante traditie 'de nacht van de vuile liekes'. Wij spraken met Walter Evenepoel, frontman van de legendarische folkgroep Arjaun, over het volkse Woodstock van weleer.

De stage voor traditionele volksmuziek werd in 1978 voor het eerst georganiseerd in een oud schooltje in Bever. Het volgende jaar werd verzamelen geblazen in Dworp (Destelheide), om daarna een hele tijd het Galmaardse Baljuwhuis als vaste stek te krijgen. Vanaf eind jaren tachtig werd Gooik de thuishaven.

Hoe kwam jij terecht bij deze muzikale traditie?

Het was tijdens een stage in 1982 in Galmaarden dat ik de sessie zang volgde bij de legendarische Wannes Van de Velde. Het waren hevige dagen en nachten. Na de dagelijkse cursus, die eigenlijk heel ernstig en nauwgezet werd gevolgd, barstte elke avond een soort volks Woodstock los. Er kwamen grote artiesten uit de folk concerten geven, er werd ten bal gespeeld en gezongen, soms tot het ochtendgloren. Tijdens die nachten ontpopte de anders toch wat gereserveerde Wannes Van de Velde zich tot een grootmeester van het café chantant. Spontaan groeide uit die nachtelijke zangstunden een pikante traditie: 'de nacht van de vuile liekes'. Er bleek een behoorlijk uitgebreid repertoire te bestaan van liedjes die je best bewaarde voor 'na twaalven'. Pezewevers en moraalridders konden er hun neus voor ophalen, maar eigenlijk zaten daar pareltjes van subtiële poëzie tussen. Toen Wannes stopte met lesgeven op de stage, werd ook de nacht van de vuile liekes niet meer systematisch in het avond-

programma geplaatst, maar het zaad was verstrooid en in een goede bodem terechtgekomen. Kadril, Erik Wille, Rufijn De Decker en ook uw dienaar bleven de pikante liedjes zoeken en ten gepaste tijde vertolken.

Welke pikante liedjes werden er zo te berde gebracht?

Om te beginnen is er 'Adam en Eva', een lied dat Wannes me leerde. Het werd geschreven door de legendarische Gentse volkszanger Karel Waeri in de 2de helft van de 19de eeuw. Hij maakte veel sociale liederen, maar had ook een 'cahier' met 'vettige liedjes'. Daaruit komt het heerlijk dubbelzinnige 'Adam en Eva'. Dan is er 'de liereman', een traditioneel lied, dus geen auteur bekend. Het gaat over een draailierspeler. Vroeger werd de draailier beschouwd als een erotisch instrument. De pastoors preekten erover in hun sermoenen. Welk waanbeeld hen er toe bracht om in dit gesofisticeerde en prachtige instrument seksuele prikkels te ontwaren, is mij een raadsel.

Walter

De liereman

*D'r was ne liereman uit lieren gegaan
En wat vond em daar onder zijn wegen staan?
Een overschoon 'juffrouw, een overschoon' juffrouw,
En hij vroeg of dat z'en air'ken op de liere spelen wou,
En hij vroeg om een air'ken op de liere.
Wel liereman, gij staat er mij wel aan,
Maar zijde zeker dat de slinger van uwe liereke nog zal gaan?
Kom strak' naar mijn salet, kom' strak naar mijn salet,
en we zullen samen spelen op de liere, in ons bed,
ja, we gaan naar ons bed met de liere.
De liereman dien is de trappen opgegaan,
Met den daver in zijn knieën en dat kunde wel verstaan.
En 't maske achternaar, en 't maske achternaar.
En ze neep hem in zijn billen, maar hij voelde het niet daar,
Neen, hij werd het gewaar in de liere.
De lierman speelde zijn kleren uit,
En de slinger van zijn liereke stak nen hele voet vooruit.
En hij slingerde alhier en hij slingerde aldaar.
Ja, hij slingerde alginder en ge weet wel weer,
Ja, hij slingerde aldaar met de liere.
En a't de lierman zijn lusten had voldaan
Is em met ne slappe slinger naar zijn vrouwke toegegaan.
En zo komt em naar huis, en zo komt em naar huis.
Ja, hij komt er zonder geld en met ne slappe slinger thuis,
Ja, zo komt em naar huis met de liere.*

Worden er nu nog aangebrande nummers gecomponeerd?

Jan Delcour, de grote molendeskundige uit Anderlecht, heeft er niet alleen voor gezorgd dat de Anderlechtse windmolen en de watermolen van Pede gered zijn; hij is ook een begenadigd muzikant én auteur van verschillende boeken over molenliederen. Uit zo'n bundel komt het ondeugende 'de molenaarszoon'.

De molenaarszoon

*d'Er was ne keer ne molenaarszoon
en die kon malen 't was zo schoon.
Falderaldeirere falderaldera
hoera hoera hoera
Hij zag daar een schoon meiske staan
En keek haar toch zo vriendelijk aan. Falde ...
Hij zei: schoon meiske, kom eens hier
Op mijn moleke van plezier. Falde ...
Hij meiske nam zijn voorstel aan
En liet zich toen gewillig gaan. Falde ...
Hij legde haar op zijn molesteen
En maalde haar drie keer achtereen. Falde ...
Toen hij dat drie keer had gedaan
Toen wou zijn moleken niet meer gaan. Falde ...
Na negen maanden en nen dag
Een molenaarken in de molen lag. Falde ...
En die dit lied al heeft gedicht,
Die kan malen zonder licht. Falde ...*

De molenaars hadden inderdaad een bepaalde reputatie. Ik heb zelf ook op dat thema een beetje doorgeboord, toen ik het lied 'Mille Moljer' schreef voor het album 'Vivan de Gees' van Arjaun uit 2008. Het werd zowaar 'een hitje' in de folkwereld.

Mille Moljer

*Zjozzefinne, skoeën boerinne, malske boterbloem va mouè,
'k weet nie goed oe te beginnen, drooë 'd e polkake mé mouè?
'k Kan een dansken Zjozzefinne, op een gieël appoute mout,
kom mo rap mee me mouè no binnen, 'k zal a lieëren oe dat 't gout!*

*Aj Mille Moljer, wa paasde gè va mouè,
'k wil wel mé a dansen, mo mieër ester nie bouè.
't Zèn toch gin manieren, zoe zot doen op meziek,
doubouè, van al da zwieren werrekik sevvès ziek!*

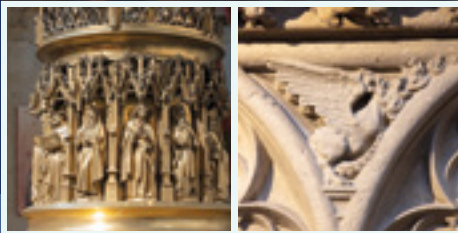
*Zjozzefinne, skoeën boerinne, malske boterbloem va mouè,
'k wer op slag zoe blouè va zinnen aske gouè isj lacht no mouè.
Zjozzefinne lotj ons rollen, dee et joenge, malske grien,
'k èm van alles te vertellen, 'k moen van alles loute zien ...*

Bovendien liet ik me inspireren door het lied van de Molenaarszoon voor een pikant schrijfsel getiteld 'de Vodderaar' dat zich afspeelt in Impegem, een gehucht van Liedekerke. Hier stond vroeger op de Keirekensberg inderdaad een molen. Molenaar Henri Van Nuffel heeft het gevaarte in 1941 zelfs verhuisd naar de andere kant van de straat, op Pamel's grondgebied.

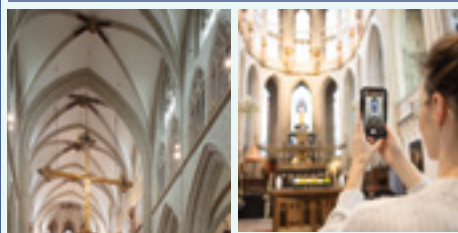

Wil je alle pikante liederen ontdekken waarover Walter het heeft? Surf daarnaar www.erfgoedcelpz.be en zing mee uit volle borst. Ook het verhaal van 'de Vodderaar' kan je hier terugvinden.

VERKOELING IN DE BASILIEK

PRAKTISCH
Te verkrijgen: in de inkom van de basiliek - Openingsuren basiliek: elke dag van 8u tot 17u

VIRTUELE OPENDEURDAG

Geraak je er door omstandigheden niet? Doe dan de interactieve virtuele tour. Door deze 360° beelden kan je vanuit je zetel de hele basiliek ontdekken.

www.hallevirtueel.be

Gaan wandelen in het bos, een opblaasbaar zwembadje in de tuin, ijsjes eten ... Allemaal goede oplossingen om de heetste zomerdagen door te komen. Maar ook de Sint-Martinusbasiliek in Halle is nog een goede optie om aan je lijst toe te voegen. Het is er heerlijk koel en er valt heel wat te ontdekken voor het hele gezin!

Hannelore van Geheugen Collectief, het bureau dat samen met den Ast de nieuwe ontsluiting ontwikkelde, legt uit hoe je de basiliek op een andere manier kan ontdekken. "Want kerken hebben veel verhalen te vertellen", zegt ze.

Wie zijn jullie en wat doen jullie?

Geheugen Collectief is een historisch projectbureau. Wij maken geschiedenis aantrekkelijk voor een breed publiek, via bijvoorbeeld tentoonstellingen, apps, wandelingen ... We vertellen historische verhalen voor jong en oud. Want geschiedenis beleven, erfgoed ontdekken, dat is echt voor iedereen.

Wat maakten jullie voor de basiliek?

Er was al een uitgebreide historische gids. Maar niet iedereen heeft behoefte aan zoveel informatie, en er was ook nog niets op kindermaat. We maakten daarom op vraag van den Ast twee nieuwe producten. Voor volwassenen is er een overzichtelijke plattegrond op A3-formaat met uitleg bij tien highlights. Zo kan je snel kennismaken met de mooiste plekken in de basiliek. Voor de kinderen is er een rondleiding op maat met vraagjes, weetjes en opdrachten.

Hannelore

Voor welke monumenten hebben jullie nog een aanbod uitgewerkt?

Erg veel, dus ik noem er een paar op die je nog altijd kan gaan beleven. Voor de Sint-Jacobskerk in Antwerpen maakten we verschillende audiotours, waaronder ook eentje voor kinderen, en een tentoonstelling over de restauratiewerken van de kerk. Voor de forten van Liefkenshoek, Duffel, Liezele en Kessel maakten we een belevingsapp voor families met kinderen. Die neemt je via leuke opdrachten mee op een ontdekkingstocht doorheen de geschiedenis van de forten.

Wat is jouw favoriete ontdekking in de basiliek?

Al die kleine beeldjes! Ze zitten overal in de basiliek verstopt. Vooral in de kooromgang zijn er een heleboel. Monstertjes, vreemde mensen, heiligen, skeletten ... Die zijn echt fijn om te ontdekken. Buiten zijn er ook, maar je moet goed kijken.

“We vertellen historische verhalen voor jong en oud.”

Voor welke leeftijd is de kindergids geschikt?

Vanaf 8 jaar. Maar ook iets jongere kinderen kunnen er zeker mee aan de slag als ze wat hulp krijgen van de ouders. De toer voor de volwassenen en voor de kinderen loopt ook ongeveer gelijk, dus je kan sowieso samen op stap doorheen de basiliek.

Welk verhaal willen jullie zeker aan de kinderen meegeven?

Voor de kinderen mikten we op dingen die hen zouden prikkelen. Wat doen die kanonballen in een kerk? En we willen hen leren kijken. Wat zie je op dit glasraam? Zie je die kleine beeldjes daar? We willen meegeven dat een kerk meer is dan een hoop stenen. Als je echt kijkt, is er zoveel meer te zien. Kerken hebben veel verhalen te vertellen.

SCHILDEREN ZOALS IN DE MIDDELEEUWEN

Wist je dat schilders in de middeleeuwen zelf hun verf maakten met pigmenten en EIEREN! Ja hoor, je leest het goed: temperaverf. Met deze verf verluchtten ze boeken - neen we hebben het hier niet over luchtige boekjes, maar wel over illustreren. Ze maakten dus mooi versierde perkamenten boeken met bladgoud en allerlei taferelen met ... eieren!

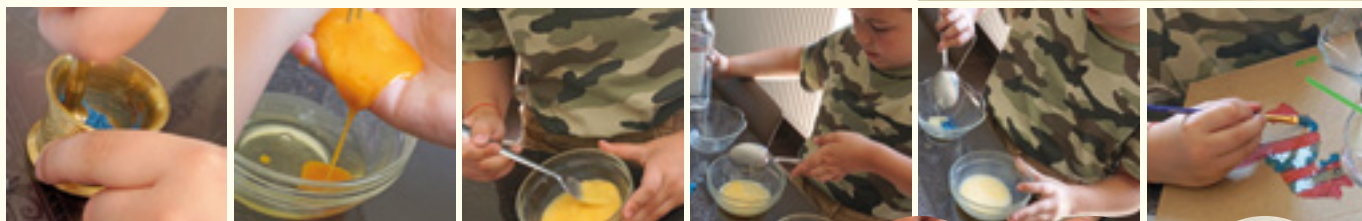
Dit heb je nodig:

- Ei
- Pigmenten (bijvoorbeeld houtskool voor zwart, baksteen of een stukje plantenpot uit terracotta voor rood en roodbruin, mosterdpoeder voor geel, gedroogde peterselie voor groen, kalk voor wit ...)
- Water (bij voorkeur gedestilleerd of demiwater)
- Harde ondergrond: dik karton of hout
- Eventueel wat houtskool om te stencilen

ZO DOE JE HET:

1. Maal het pigment heel fijn in bijvoorbeeld een vijzel of tussen twee stenen. Heb je geen natuurlijke pigmenten? Dan kan je ook het binnenste van een potlood fijnmalen of krijtjes gebruiken.
2. Breek het ei open en laat het eiwit in een bakje lopen. Leg het eigeel op je hand en prik er een gaatje in: het eigeel loopt er nu uit.
3. Mix dit mengsel egaal.
4. Voeg bij het eimengsel evenveel water toe en meng goed.
5. Voeg in een bakje met pigment stelselmatig wat van het ei/water-mengsel toe en meng tot je een mooie gladde structuur hebt. Wil je de verf vloeibaarder maken? Voeg dan wat water toe. Is de verf te dun? Doe er dan nog wat pigment bij.
6. Schilderen maar!

TIP: Heb je niet meteen inspiratie voor een middeleeuws taferel? Surf naar www.erfgoedcelpz.be en ontdek tal van voorbeelden. Print ze af en prik er gaatjes in, nadien wrijf je er wat houtskool over: je tekening is klaar om in te kleuren!

WORD EEN ECHTE ROMEIN!

De Romeinen droegen vaak een mantel of een jas. Ze gebruikten een mantelspeld, want knopen of een ritssluiting bestonden toen nog niet. Zo'n speld was bovendien een prachtig sieraad om een jas of mantel mee dicht te maken. Nu kunnen jullie je ook verkleeden als een echte Romein.

Dit heb je nodig:

- Je eigen cape
- 20 cm ijzer- of koperdraad van 1/1.5 tot 2 mm dik
- Kniptang
- Een rond stuk hout met een doorsnede van ongeveer 25 mm
- Rondbektang
- Liniaal
- Parels

ZO DOE JE HET:

1. Knip een stuk van 7 cm en een stuk van 11 cm van de ijzerdraad.
2. Maak de pen. Gebruik het stuk draad van 7 cm. Neem het stukje draad en pak de tang er bij. Pak het puntje van de draad met de tang vast, halverwege de tang. Druk nu met je duim de draad om de tang heen, zodat de draad een oogje krijgt.
3. Maak de beugel. Draai het stukje draad van 11cm rond het stuk hout. Rijg enkele parels over de draad ter versiering. Aan de uiteinden van de draad met parels maak je dan opnieuw een oogje.
4. Trek je cape aan. Schuif je pen door een oogje van de beugel, prik dan door de stof van beide uiteinden van de cape om tot slot de pen opnieuw over de beugel te schuiven.

Nu zijn jullie klaar om op grootste avonturen te trekken en de wereld te veroveren net zoals de Romeinen. Veel plezier!

MAAK EEN HANDTROMMEL

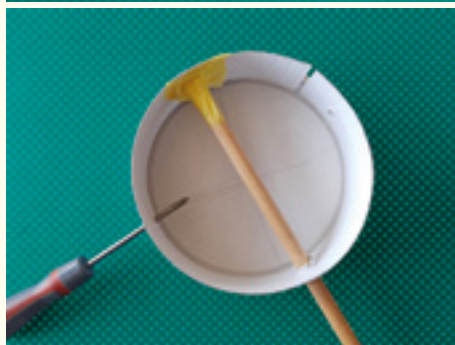
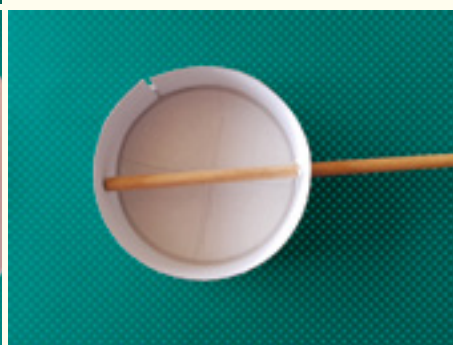
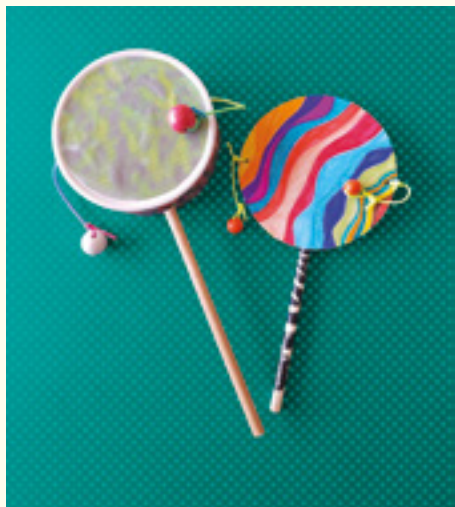
Bereid je voor op de schatten van Vlieg en maak een handtrommel met Véronique van Club Véro'n'ik. Meer info over 'Schatten van vlieg' en het jaarthema 'klanken' vind je op pagina 31.

Dit heb je nodig:

- Een kartonnen kaasdoosje of karton
- houten stokje of rond potlood
- touw
- houten parels
- houten stokje of rond potlood
- een schaar
- een priem of dikke naald
- lijm, plakband of papertape
- materiaal om te versieren: verf, penseel, stiften, washitape, ...

ZO DOE JE HET:

1. Maak drie gaten in de doos. Eén groot in de bodem van de doos dat wordt gebruikt voor de houten stok. Twee kleine gaten links en rechts van de doos, tegenover elkaar. Deze worden gebruikt voor de koorden.
2. Verf de houten kralen en stokje indien je dat wenst, laat ze een paar minuten drogen.
3. Steek door het grote gat je stokje tot helemaal boven. Plak je stokje vast boven- en onderaan met papertape.
4. Knip twee koorden van 15 cm door. Steek het koord door het gat en werk af met een knoop. Rijg de kraal aan het koord. Zorg ervoor dat de kralen het midden van je doos raken wanneer je de handtrommel rondraait. Werk af met een knoop.
5. Sluit je doos. Lijm de doos vast of plak de twee delen vast met papertape of plakband.
6. Versier de voor en achterkant. Gebruik de washitape om de rand van het doosje te versieren.
7. Draai de trommel door met het stokje in je handen te draaien. Kijk en hoor wat er gebeurt. Veel speelplezier.

16

OOK ZIN IN KNUSELPRET?

Ben je tussen 8 en 12 jaar oud? Heb je handige vingers en ben je een tikkeltje nieuwsgierig? Elke eerste zaterdag van de maand gaan we creatief aan de slag. Inspiratie halen we uit de talrijk aanwezige boeken van de bib. Groene vingers, vuile vingers, creatieve vingers, timmeringers, handige vingers, ... Twijfel geen seconde langer en maak je lid van Club Véro'n'ik! De enige echte hippe handvaardigheidsclub in de regio.

Meer info: www.westrand.be/ClubVeronik

WEK ZELF ENERGIE OP!

Wil je zelf energie maken? Doe dan deze proefjes en je zal zien dat het niet zo moeilijk is.

PROEFJE 1: DE SCHOKKENDE CITROEN

Een citroen smaakt zuur. Je kan het fruit gebruiken om eten of drinken frisser te maken. Maar, wist je dat je een citroen ook kan gebruiken om elektriciteit op te wekken?

Dit heb je nodig:

- Een citroen
- Een munt van 5 eurocent
- Een spijker (verzinkt)
- Een aardappelschilmesje
- Een kraan met stromend water
- Een keukenhanddoek

ZO DOE JE HET:

1. Maak de munt en de spijker schoon onder de kraan.
2. Droog de munt en de spijker af.
3. Snij voorzichtig een gleufje in de citroen waar de munt precies in past.
4. Doe de munt zover in de gleuf dat hij nog een beetje uitsteekt.
5. Prik de spijker naast de munt in de citroen.
6. Hou je tong enkel tegen de munt, hou vervolgens je tong enkel tegen de spijker en hou tenslotte je tong gelijktijdig tegen munt en spijker. Ontdek wat er gebeurt!

PROEFJE 2: DE COLABATTERIJ

Wist je dat een blikje frisdrank kan dienen om een batterij mee te maken? Laat je lampje branden met een colabatterij.

Dit heb je nodig:

- Colablikje (of van andere frisdrank)
- Een plastic bekertje
- Een koperen strip van 2cm breed en iets hoger dan het bekertje
- Een schaar
- Elektriciteitsdraden met krokodillenklemmen
- Een spanningsmeter

ZO DOE JE HET:

1. Vul het plastic bekertje voor ongeveer driekwart met frisdrank.
2. Zorg ervoor dat het frisdrankblikje helemaal leeg is en knip een strook aluminium van 2cm uit het blikje. Zorg ervoor dat de strook iets langer is dan de hoogte van het bekertje.
3. Schuur de beschermlagen (de verf en het plastic) aan beide kanten van de strook.
4. Steek de aluminium en de koperen stroken in de frisdrank. Zorg dat de stroken elkaar niet aanraken. Plaats ze tegenover elkaar in het bekertje in plaats van naast elkaar of over elkaar heen.
5. Maak de elektriciteitsdraden met krokodillenklem vast aan de metalen stroken.
6. Verbind de elektriciteitsdraden aan de metalen stroken met de spanningsmeter.
7. Lees de spanning af van de meter. Je zou een spanning van ongeveer 0,75 volt moeten bekomen.

OPGEWEKT PAJOTTENLAND

In het Pajottenland loopt het strategisch project Opgewekt Pajottenland. 10 Pajotse gemeenten slaan de handen in elkaar om te zoeken naar de ideale duurzame energiemix voor het Pajottenland, vertrekkende vanuit het landschap. Meer info op www.vlaamsbrabant.be/opgewektpajottenland

WARMOEZENIERSWANDELING

Op 11 oktober gidst Jean Pierre de 'Warmoezenierswandeling' in Groot-Bijgaarden. In een mooie wandeling zoek je het beetje groen op dat nog overblijft achter het kasteel van Groot-Bijgaarden, het Friesland en rond de Rodenberg.

Wanneer: 11 oktober
om 14u30 (duur ± 2 uur)

Waar: Pampoelhuis, Gemeenteplein,
1702 Groot-Bijgaarden

Afstand: ± 5km

Prijs: 1 euro ter plaatse te betalen
(Onder voorbehoud van de coronamaatregelen)

Jean Pierre Van Cauwelaert gidst al jarenlang in Dilbeek en omstreken. Hij vertelt ons in geuren en kleuren over zijn ervaringen én zijn 'heetste' gidsmomenten ...

Een jaar of twee geleden leidde ik een groep door het Pajottenland. We bezochten het Kasteel van Gaasbeek, maar het was zo warm dat er zelfs in het park niet genoeg schaduw was. Ik verlekterde de groep op een koel drankje in de Pedemolen, dat in de zomerperiode op zondagnamiddag door verenigingen wordt uitgebaat. Maar het lot was ons niet gunstig gezind. Ten gevolge van het warme weer was het streekgebonden gerstenat 'geuze of kriek' niet meer voorhanden. We trokken verder naar het Lambiekcentrum in Beersel. Normaal krijg je daar een proevertje, maar de groep gaf aan: 'Met een proevertje komen we niet toe. Zet maar direct de flessen geuze of kriek op tafel!'. En geloof mij, die flessen waren een kort leven beschoren.

Gids in hart en nieren

Ik heb de microbe voor het gidsen te pakken gekregen in het humaniora. Ik had leerkrachten geschiedenis waarbij je aan de lippen hing. Ik volgde les in het Sint Jozef Instituut, in het domein van het kasteel van Kruidenburg. Zo ontdekte ik Everard 't Serclaes, een belangrijk man in de geschiedenis van het Pajottenland en Brussel, wat mijn voorliefde voor geschiedenis nog verder aanwakkerde. In mijn twintiger jaren begon ik te gidsen, voortvloeiend uit het feit dat ik sterk actief was in het verenigingsleven. Omdat Dilbeek ontzettend veel te bieden heeft, werd het al snel één van mijn specialisaties. De laatste jaren ben ik steeds intenser met het gidsen bezig, dit in Dilbeek en het zuidelijke Afrika.

Wandelende encyclopedie

Ik gids ieder jaar in het kader van 'Uit Stappen', een initiatief van de gemeente Dilbeek. Geïnteresseerden kunnen maandelijks aansluiten bij een gegidste wandeling.

Jean Pierre

Het is leuk dat je mensen kan prikkelen met plekje die ze nog niet kennen, ook al wonen ze hier reeds jaar en dag. Een voorbeeld: toen ik in Groot-Bijgaarden gidste, vroeger bekend omwille zijn bloemen- en groentekwekers, wandelden we langs die oude velden en bezochten we de serres van Johan Dubois. Die plekken zijn niet standaard te bezoeken en dat maakte deze wandelingen uniek. Maar wij, gidsen, weten ook niet alles. Mensen denken soms dat we wandelende encyclopedieën zijn, maar wij leren evengoed van onze groepen als zij van ons. Net deze interactie en kennisoverdracht maken het zo boeiend.

Mooiste plek van Dilbeek

Ik zou niet weten wat mijn lievelingsplek is in Dilbeek, want er is zoveel interessants te zien. Groot-Bijgaarden is zeker de moeite. Een verstedelijkte gemeente, waar je op wandelafstand heel wat mooie erfgoedtroeven kan terugvinden. Waaronder de Sint-Egidiuskerk, dat een ware schat huisvest; een liggende Christus van Jeroom Duquesnoy, één van de bekendste beeldhouwers uit de 17de eeuw. Maar ook het Kasteel de Viron is om je vingers bij af te likken: de geschiedenis van de familie de Viron, de architect Jean-Pierre Cluysenaar, het thema 'de seizoenen' van het bouwwerk, de legende van Alena en de directe omgeving maken het monument onwaarschijnlijk interessant.

HARTVERWARMENDE ACTIVITEITEN VOOR HET HELE GEZIN

Ben jij dit voorjaar ook op ontdekking gegaan in je eigen buurt? Sinds enkele maanden zitten we meer dan ooit thuis en is de nabije omgeving ons nieuw speelterrein. Letterlijk, want ook kinderen hebben nood aan avontuur, lopen, zoeken, ontdekken ... Nu het zomer is, geven we jullie graag enkele toplocaties mee om met het hele gezin naartoe te gaan. Trekken jullie er liefst op uit in de natuur? Of gaan jullie liever op zoektocht in het museum? Laat je verrassen!

PLATTELANDSCENTRUM PADDENBROEK ALS UITVALSBASIS

Vertrekkend van Plattelandscentrum Paddenbroek, gelegen aan de voet van de Kesterheide in Gooik, kan je mooie en leerrijke wandelingen maken. Het **Boeboekspad** (2,5km) is geschikt voor gezinnen met kinderen van 4 tot 9 jaar. Door het uitvoeren van opdrachtjes kunnen ze lid worden van de **Tongsnijdersbende**. Heb je zin in een langere wandeling? Dan is de **Koesterburenwandeling** naar Kesterheide iets voor jou! Heb je liever een beetje meer avontuur? Doe deze wandeling dan met de wandel-gps (tijdig reserveren is nodig). Op het domein van het Plattelandscentrum kan je deze zomer deelnemen aan een **gezinszoektocht**. Bij het goed uitvoeren van de gezinszoektocht en het Boeboekspad ontvangen de kinderen een leuk aandenken.

- ▶ Meer info en reservatie van een wandel-gps kan je bekomen bij Katelijne Aelen, via email paddenbroek@pajot-zenne.be of 0486 26 74 57.
- ▶ Facebookpagina "Paddenbroek" of www.paddenbroek.be

© Stef Gillissen

VERBORGEN PAREL IN HERNE

De tuin van het prachtige Dominicanessenklooster is echt een verborgen pareltje. Weinig mensen weten dat deze tuin steeds toegankelijk is en staan versteld van de grootte van de tuin. Het is niet alleen een oase van rust, maar ook een leuke speelplek voor kinderen. Ze kunnen de speeltuin ontdekken, kijken naar de schaapjes, zich wagen aan het **blotevoetenpad** of gewoonweg ravotten in het gras. Ondertussen kan je als ouder picknicken op de picknickbank met zicht op het mooie klooster! Zeker te combineren met een mooie wandeling of fietstocht in het glooiende landschap, of met een bezoekje aan de stad Edingen (die vlakbij is).

- ▶ Meer informatie via cultuur@herne.be

DEN AST, EEN SCHATKAMER VAN VERHALEN!

Zet je zintuigen op scherp en laat je innerlijke speurder los in den AST. Leer de kleine en grote verhalen kennen van Halle die achter de dikke muren van deze mouterij verborgen liggen. Ontdek het museum met het hele gezin via allerlei doe-opdrachten. Ga op zoek naar de verstopte vaantjes in het museum en kom te weten wat ze te vertellen hebben. De allerkleinsten gaan samen met Minou, de museumpoes, de muizen achterna en leren zo het museum kennen. Ontdek de mouterij van Roye en het moutproces tijdens een interactief belevingsparcours en word zelf kwaliteitscontroleur van het mout.

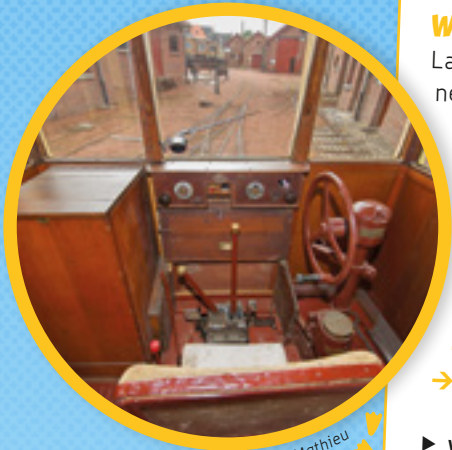
- **Vaantjesspel:** vanaf 8 jaar
- **Muizenzoektocht:** vanaf 3 jaar
- **Belevingsparcours:** vanaf 6 jaar

- ▶ www.denasthalle.be ▶ denast@halle.be

© Jente Boone

© Pascal Mathieu

WORD STOOMTRAMMACHINIST OP DE TRAMSITE SCHEPDAAL!

Laat paard en wagen achter je voor de moderne stalen rossen. Leer de verhalen kennen over de boerentram die je stad en streek met de wereld verbond. Je moest niet meer met een mand fruit of groenten de hele nacht naar de vroegmarkt stappen ... Met een goedkoop kaartje spoorde je snel heen en terug. Zet je spoorwegpet op, hang je fluitje rond je hals en de audiogids neemt je mee naar drie unieke stoomtrams, de eerste elektrische tram van het land en het kustrijtuig van de koning!

- *Van boerderijlekkers naar de tafel in de stad-zoektocht*: vanaf 8 jaar
- *Stoomtram-zoektocht*: vanaf 8 jaar
- *Belevingsparcours*: vanaf 6 jaar
- *Zoek de tram op de kleurplaat*: vanaf 6 jaar

► www.tramsiteschepdaal.be

ZOMERTIJD MET FELIX

Een zomer in eigen land is niet zo erg, want we hebben ook pareltjes in eigen streek om te (her)ontdekken. De tuin van Felix De Boeck is er zo eentje. Een groene oase met boomgaard, moeras en kruidentuin, ideaal voor een dagje uit met het gezin. In het FelixArt Museum kunnen jullie bovendien een '*koesterschijf*' krijgen om het domein te verkennen, met fijne weetjes voor de kinderen. Combineer de wandeling zeker eens met een bezoek aan het museum, zo kan je kennismaken met de schilder-boer die Felix was. Er loopt ook een tentoonstelling *Abstracte kunst in vogelvlucht* met een speciaal *gezinsparcours* met creatieve opdrachten voor de kinderen.

Het museum is tijdens de zomermaanden langer open, tot 18 uur, ideaal voor een daguitstap 'Kunst en natuur'. Hopelijk tot binnenkort, bij Felix.

- www.felixart.org
- 02 377 57 22
- info@felixart.org

OP ONTDEKKING IN HET PROVINCIEDOMEIN VAN HUIZINGEN

In het Provinciedomein in Huizingen bruist het 's zomers van het leven door de vele attracties. Je vindt er naast speeltuinen en attracties ook een beschermd *rotstuin*, een *wandelbos*, een *educatief dierenpark* en nog zoveel meer. Bovendien worden er regelmatig *gezinsactiviteiten* georganiseerd zoals een film in het bos, een paaseierenraap, een begeleide wandeling, een huifkartocht ... Iedereen kan er aan zijn trekken komen, maar de meeste extra activiteiten zijn er voor kinderen van 5-12 jaar.

- www.provinciedomeinhuizingen.be
- Facebookpagina "Provinciedomein Huizingen"

© Jasper Jacobs

TRIPZ MET DE KLAS

Ben jij leerkracht en op zoek naar een leuke klasuitstap in de buurt? TriPZ heeft heel wat verrassende klasuitstappen, dichtbij en altijd verrassend. Alle locaties die je hier ziet, en nog vele andere, hebben rondleidingen en educatieve pakketten op maat van jouw klas. Meer weten? Surf dan naar www.tripzmetdeklas.be en ontdek het volledige aanbod.

HET NEERHOF IN BEWEGING

Het Neerhof, een historische vierkantshoeve met 10 hectaren landbouwgrond in Dilbeek, is een vaste stek voor school- en gezinsuitstappen in de regio. Landbouw, natuur, spel en educatie gaan hier mooi hand in hand. Dat het Neerhof in beweging is, kan projectleider Jan Pille ons uitleggen als geen ander.

Met een rugzak aan ervaring en vooral heel veel frisse ideeën ging Jan in 2011 als projectleider aan de slag in het Neerhof. Al snel botste hij echter op het feit dat het Neerhof gelegen is in een beschermd cultuurhistorisch landschap. "Toenmalig Dilbeeks ambtenaar Oliva De Vidts had oren naar mijn verzuchtingen en gaf me de raad een landschapsbeheerplan op te maken. Maar als stadsjongen uit Sint-Jans-Molenbeek - met weliswaar een groene visie - , lukte me dit niet alleen. Gelukkig kon ik rekenen op partners als Regionaal Landschap Pajottenland & Zennevallei om me te helpen bij de opmaak van dit beheerplan", vertelt Jan.

Een man met een plan

Het landschapsbeheerplan, een plan dat een visie voor een periode van 21 jaar uittekent, kreeg vorm en werd goedgekeurd in 2015 door het Agentschap Onroerend Erfgoed. "Zo'n beheerplan gaat over heel wat verschillende zaken, zoals de gebouwen, de speelweide, de boomgaard ... Het idee is dat de verschillende functies

van de site, namelijk landbouw, natuur, spel en educatie, geïntegreerd worden in het volledige Neerhof, dus zowel binnen als buiten", verduidelijkt Jan. Een studie-bureau ging aan de slag en startte met het achterhalen van historische informatie. "Het Neerhof werd voor het eerst vermeld in de 13e eeuw. Er werden ook kaarten gevonden waarop elementen te zien zijn die nu verdwenen zijn. Het was zeer nuttig om dan te bekijken of we die elementen al dan niet gingen herstellen. De boomgaard is hier zo'n voorbeeld van." Het plan scheidt een kader en eenmaal het akkoord er was, kon Jan met zijn team en enkele partners aan de slag om concrete zaken te realiseren. En ze bleven niet bij de pakken zitten, want vandaag is al zo'n 70% van wat voorzien was in het plan verwezenlijkt.

Speelzone: gejuich en gezoem

"Zo werd de Neerhofstraat opnieuw aangelegd en verkeersvrij gemaakt. Dit opent volgens mij perspectieven voor de gemeente om nog meer in te zetten op trage wegen", legt Jan uit. De nieuwe speelzone

is dan ook een van de eyecatchers van het Neerhof: "In de speelweide kan op een natuurlijke wijze geravot worden, wat de fantasie van de kinderen prikkelt. Kruiden en bloemen spelen hier een belangrijke rol, zowel voor het uitzicht als om structuur in de weide aan te brengen. En natuurlijk levert dit heel wat gezoem aan. We kiezen ook voor wildere stukken in bepaalde zones, met een hoge biodiversiteit dus. Ideaal voor het kleuterproject 'kriebelbeestjes'. En daarnaast experimenteren we ook met teelten. Zo probeer ik nieuwe zaken uit en waag ik me aan stukjes permacultuur, een proces met vallen en opstaan", lacht hij.

Hoogstamboomgaard met uitgaande variëteiten

Het bomenplan heeft heel wat in petto op het Neerhof. "Maar dat gaat niet altijd even snel hé, want bomen hebben hun tijd nodig." Op het Neerhof zie je nog een deel van de oude boomgaard met halfstamfruit, voornamelijk appels. Die loopt echter op zijn einde. Deze winter werden op de aanpalende grasweide nieuwe hoogstambomen aangeplant, zoals noten en klassieke appels en peren. "Ik heb enorm gehamerd op die notenbomen, zoals de okkernoten. Ze zijn een bron van proteïnen uit meerjarige planten en

het is interessant om dat te tonen naast proteïnebronnen uit éénjarige planten of van dierlijke oorsprong", vult Jan aan. Ook moerbeien hebben in de boomgaard hun plaatsje gevonden om vervolgens in de rekken van de hoevewinkel te belanden. "De verkoop van vers fruit in onze hoevewinkel heeft zeker potentieel. Maar ook van sappen." Bij de aanplanting van de boomgaard wordt steeds de link gemaakt met de educatieve opdracht van het Neerhof. "Sappen maken samen met de kinderen bijvoorbeeld. Dat is een zeer concrete ervaringsgerichte activiteit waarbij ook geëxperimenteerd kan worden met het toevoegen van kruiden." Jan vindt het belangrijk om de traditie van het ervaringsgericht leren te versterken met de teelt en verkoop. "We zijn geen museum, maar een actieve werking en we moeten alles wat we doen vanuit dit standpunt bekijken. De keuze van de variëteiten in de boomgaard gebeurde dus zeer doordacht. We zetten in op verkoopbare fruitsoorten en liefst met een link naar de regio. De Boskoop bijvoorbeeld heeft zijn oorsprong in het Pajottenland, dus die mocht zeker niet ontbreken."

Nog dromen voor de toekomst

Naast de vele verwezenlijkingen, zijn er

ook nog heel wat dromen voor de toekomst. "De aanleg van de nieuwe parkingzone bijvoorbeeld. De mensen zouden dan met de wagen iets verder moeten parkeren, zodat de zone van landschapsbeheer rond de boerderij groter wordt. Wie met de fiets komt, zou dan wel dichterbij parkeren in een nieuwe fietsstalling met een punt voor elektrisch laden. Op vlak van educatie werken we de ontdekkingsroutes op het Neerhof verder uit met nieuwe infoborden en een ontdekkingsboekje. En de grootste uitdaging is alles wat met waterbeheer te maken heeft en hieraan gekoppeld: de erosiebestrijding. Een van de ideeën is om nog meer meerjarige aanplant te voorzien op de akkers. Maar deze plannen dienen nog een concrete invulling te krijgen."

Een veerkrachtig model

Jan waakt erover dat de ingrepen op het Neerhof functioneel gebeuren. "Ik vind het belangrijk dat alles verbonden is met elkaar. Je weet bijvoorbeeld dat een boom vruchten levert, maar ook schaduw voor de koeien, stuifmeel voor insecten en bladval die de biodiversiteit ten goede komt. Op die manier komen we tot een veerkrachtig model met een mooie toekomst", besluit hij.

GEESTVERRUIMENDE DRANKEN EN KUISE BOEKEN

In tegenstelling tot de molenaars van onze streek, hebben de historische bewoners van de kloosters een iets minder pikante reputatie. Maar een reputatie hadden ze zeker! Zo speelden zowel de kloosters van Herne als de abdij van Affligem een belangrijke rol in de geschiedenis van de liturgie en in deze van het Nederlands. Onze monniken mochten dan wel een zéér kuis leven hebben, met hun boeken en dranken veranderden ze de wereld.

Over de Hernse bijbel en de likeur Chartreuse

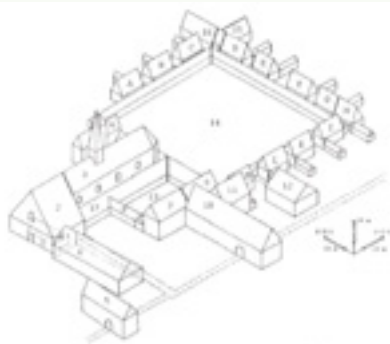
In het landelijke Herne ligt de bakermat van één van de belangrijkste boeken ooit. Het was namelijk in het toenmalige kartuizerklooster dat de eerste bijbel in een Europese volkstaal (dus niet het Latijn) rond 1360 door Petrus Naghel werd geschreven. En het wordt nog straffer: ook in de 15de eeuw zou het werk de geschiedenis ingaan. Het eerste gedrukte boek in het Nederlands was immers gebaseerd op onze Hernse bijbel.

Het kartuizerklooster in Herne was het eerste klooster van de orde in de Lage Landen. Het werd gesticht in 1314 en zou al snel uitgroeien tot een literair centrum. Het klooster beschikte over een rijke bibliotheek. Zo waren er werken (gekopieerde handschriften) van de mysticus Jan van Ruusbroec. Herne was een centrum van vertaal- en kopieerwerk van belangrijke handschriften. De monniken zorgden voor het kopiëren, het vertalen en de verspreiding van veelgevraagde Latijnse werken en zo ook voor het gebruik van het Middelnederlands als culturele voertaal.

Het klooster genoot aanzien in de wijde omgeving. Zo kwam zelfs Margaretha van York naar Herne. Bij haar dood in 1503 werd haar lichaam in Mechelen bijgezet, maar haar hart werd in de Hernse kartuis begraven.

Hoe werelds hun bezoekers ook waren, zo afgesloten leefden de monniken zelf. Enkel volgens vaste grenzen mochten de monniken zich bewegen en liefst zo ver mogelijk van de bewoonde wereld. Zelf besteedden ze veel tijd aan het getijdengebed en spraken slechts zelden met elkaar; enkel tijdens hun wekelijkse wandeling en op feestdagen. Het merendeel van de tijd leefden ze afgezonderd in hun eigen kluis. Om deze afzondering optimaal

te bekomen, was het klooster opgebouwd volgens de klassieke kartuizerregels.

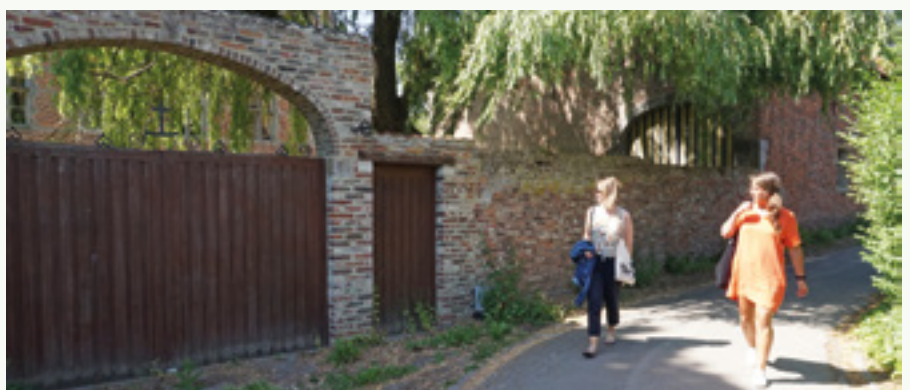

Daarbij werd er een duidelijke opsplitsing gemaakt tussen de lekenzone en achterliggende gesloten abdijzone. Het volledige domein was afgesloten door een abdijsmuur. En de toegang werd verleend via een poortgebouw. Binnen dit poortgebouw bevond zich een vrouwen-gastenkwartier. Het groot gastenkwartier voor de mannelijke bezoekers lag wat verderop, dicht bij het abdijsgebouw. De mis voor de parochianen werd verzorgd in de zogenaamde oude kerk. De nieuwere aansluitende kloosterkerk was uitsluitend voor de monniken van de abdij. Daarnaast omvatte de lekenzone nog een grote schuur en bijhorende bedrijfsgebouwen. De abdij zelf was opgebouwd rond de kloosterkerk met enerzijds het zogenaamde kleine klooster met kloostergang

waarrond onder meer de woonst van de prior, de keuken en de refter geschikt waren. Daarachter lag het grote klooster met rond de ommevang de cellen van de monniken. Om in het dagelijks levensonderhoud te kunnen voorzien, bevond er zich nog een bedrijvenzone met een hoeve, een brouwerij, melkhuis en visvijvers. Alles om zo ver mogelijk van de wereld en het wereldse te kunnen blijven dus.

En toch ... in 1605 zou de orde opnieuw blijf geven van haar wereldse – en veel minder kuis – karakter. Ze begonnen met het brouwen van het elixir dat de basis zou vormen voor – jawel – de wereldvermaarde likeur Chartreuse. Dit drankje, bestaande uit meer dan 130 soorten kruiden, vormt tot op vandaag nog de belangrijkste inkomstenbron voor de orde en wordt nog steeds gemaakt in hun hoofdklooster in de buurt van Grenoble. Santé.

Bier en boeken voor het volk: Affligem

Het beste blonde bier ter wereld (althans in 2016) kent ook zijn oorsprong in religieuze cirkels én in onze regio. Ook al brouwen de benedictijnen van Affligem al sinds de Tweede Wereldoorlog niet langer zelf hun befaamde gerstenat, toch lagen ze aan de basis in 1074 voor één van oudste bieren ter wereld. Enkele jaren eerder, in 1062, werd de abdij gesticht door zes krijgslieden die door de prediking van Wedericus, een monnik van de Gentse Sint-Pietersabdij, tot inkeer kwamen. Ze namen de regel van Heilige Benedictus aan en het kloosterdomein zou uitgroeien tot een van de belangrijkste van de Lage Landen. Zo stond de abdij bekend als primaria Brabantiae, de voornaamste abdij van het hertogdom Brabant en tot ver buiten onze grenzen gekend. Onder meer Adelheid van Leuven, koningin van Engeland van 1121 tot 1135, bracht er haar laatste levensjaren door en overleed er in 1151.

Tussen de abdijsmuren bestond (en bestaat) het leven uit contemplatie en arbeid. De dagindeling van de monniken draaide rond het gemeenschappelijk gevierde en op te dragen Misoffer en het officie: de lauden, primen, terts, sext, none, vespers en completen. En toch leefden de monniken ondanks de strengheid ook in schoonheid. Beroemde schilders zoals Peter Paul Rubens en Gaspard de Crayer verfraaiden de abdij en in de 18de eeuw herleefde het complex dankzij de monumentale classicistische bouwwerken van de beroemde architect Laurent-Benoît Dewez.

Peter Paul Rubens - La montée au Calvaire

In 1768 werden ook de plannen van Dewez goedgekeurd voor de vernieuwing van de conventgebouwen, gegroepeerd rondom twee vierkante binnenplaatsen, met integratie van de aangepaste westgevel van de kerk als centraal element voor een lange, symmetrisch uitgebouwde voorgevelcompositie met twee risalieten onder driehoekig fronton. De eerstesteenlegging vond plaats in 1770 en voor de verdere opbouw moesten zelfs drie kloosterpanden opgeofferd worden. Echter in 1797 werd in de nasleep van de Franse Revolutie het onafgewerkte ensemble verkocht ... als bouw materiaal.

Onder andere in Hekelgem en omgeving werden verschillende architectonische elementen hergebruikt. Opnieuw een nieuw triest hoofdstuk in de geschiedenis van de site. Tweemaal werd de abdij verwoest in de oorlogen tussen Brabant en Vlaanderen in de 14de eeuw. In 1580 stak Willem van Oranje de site in brand en ook ten tijde van de Franse revolutie deed de abdij zwaar in de klappen. Zo werd

de volledige bibliotheek en haar kostbare collectie verwoest.

En toch zou Affligem aan het begin van de 20ste eeuw opnieuw een belangrijke rol spelen voor het boek. In 1915 bracht de abdij het Volksmisboek en Vesperale uit die de liturgie voor de gewone burger, die het Latijn niet machtig was, toegankelijk maakte.

Volksmissaal

Het boek zou 13 edities kennen, uitgebreid worden met illustraties van onder andere Jozef Speybrouck, maar verloor na 1965 met de liturgische hervorming haar nut. Vanaf dan waren de missen in het Nederlands en hadden geloven geen behoefte meer aan een missaal, zoals het boekje gekend stond. Maar het Affligemse bier ... dat vloeit wel nog rijkelijk zowel in de abdij als tot ver daarbuiten.

WAAR NATUUR EN SPEL ELKAAR KRUISEN: HET WARANDEPARK

Twee fascinerende poelen, natuurlijke speelelementen die de fantasie prikkelen, een educatief pad, een mysterieus bosje en een speelweide. Wat begin jaren negentig nog grotendeels maïsveld was, is nu een prachtig stukje toegankelijk groen in hartje Essenbeek. Welkom in het Warandepark!

Vind je het belangrijk je kindjes dicht bij de natuur op te voeden?

Ja zeker! Ik voel nu, door het 'in ons kot' blijven, nog meer dan anders dat de tuin en het parkje aan de school niet voldoende zijn. We hebben nood om de natuur in te trekken om er tot rust te komen. Wij hoeven ook niets speciaals te doen, hier in het Warandepark. Hier gewoon zijn is vaak al voldoende.

Welke plaatsen in het Warandepark scoren best voor je kinderen?

De natuurlijke speeltoestellen kunnen op veel belangstelling rekenen. De kinderen laten hun fantasie er de vrije loop en dat is natuurlijk bijzonder interessant. Maar het beekje staat toch op nummer één. Steentjes in gooien, er met takken in roeren ... ze zijn hier echt niet weg te slaan. Als we op het punt staan te vertrekken naar het Warandepark, komt steevast de vraag: "Mogen we onze laarzen aantrekken?".

het gevoel dat je met anderen dicht op elkaar gepakt zit.

Hoe heb je dit plekje leren kennen?

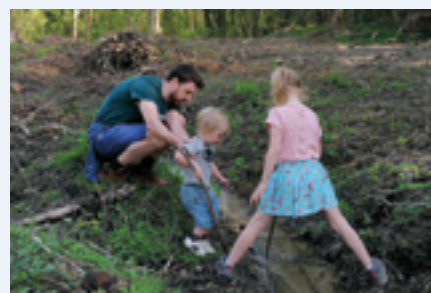
Wij zijn hier komen wonen zo'n tien jaar geleden, maar eigenlijk heb ik dit plekje pas een paar jaar geleden leren kennen. Dit was naar aanleiding van de Warandetag; intussen onze jaarlijkse uitstap met de buurkinderen. Nu maakt een bezoekje aan het Warandepark deel uit van zowat al onze wandelingen en fietstochten.

Wist je dat dit begin jaren '90 nog grotendeels gewoon een maïsveld was?

Neen, voor mij is het Warandepark hier altijd al geweest (lacht). Ik ben vooral blij dat we het niet moeten missen.

Wanneer kom je hier het liefst?

Elk seizoen heeft zijn eigenheid en telkens weer schittert het Warandepark. Maar als ik dan toch een seizoen moet kiezen, dan ga ik voor de lente, wanneer het hele park volledig groen wordt. Ik ben ook weer beginnen lopen en ik passeer op mijn route het Warandepark. Heerlijk joggen en de zon er zien ondergaan, dat is een onbetaalbaar moment.

Ellen

Ellen Pouleyn is mama van Myrthe (9), Flore (7) en Felix (2), leerkracht 6e leerjaar aan het Heilig Hart-instituut en buurtbewoonster van het Warandepark. Zij vertelt ons met veel enthousiasme waarom dit plekje haar hart gestolen heeft.

Wat vind je zo bijzonder aan het Warandepark?

Dit park heeft alles: een leuke speeltuin, natuurelementen om te spelen, een bosje en een beekje. Het voelt allemaal zo heerlijk natuurlijk aan. Bovendien is er ook het voordeel van de ruimte; je hebt hier nooit

Je bent leerkracht. Probeer je je leerlingen ook te betrekken bij de natuur?

Ook met de leerlingen trek ik vaak naar buiten. Ik vind het zalig om buiten les te geven. In het leerplan zit er een stuk vervat over de natuur en de natuurlijke biotopen. Met de leerlingen springen we al eens op de fiets. Het Warandepark is goed te doen wat afstand betreft.

Hier is ook een educatief traject uitgewerkt met infopanelen. Zijn je kinderen daar mee bezig?

Ze zijn nog vrij jong om er zelf aandacht aan te besteden, maar de leerkracht in mij wijst hen daar wel op. En dan zijn ze wel wat bezig met de inhoud ervan. Maar dit kan, samen met het pakket rond Natuur- en Milieueducatie [zie onderaan] zeker wel interessant zijn voor mijn leerlingen.

De infoborden stellen tal van vogels, amfibieën, insecten ... voor aan de bezoekers. Heb je er al van deze dieren opgemerkt?

Nee, ik zal eens beter moeten zoeken (lacht). Meestal kom ik hier met de drie kinderen, dus dan is er waarschijnlijk iets te veel lawaai voor de diertjes om tevoorschijn te komen.

Zie je nog plaatsjes in de stad die je graag ingegroend zou zien?

De A8 zal ondertunneld worden en het plan is om vervolgens bovengronds groen aan te leggen. Daar kijken wij enorm naar uit. Het zou fantastisch zijn als de ingroening dan gebeurt op een manier zoals het regionaal landschap tewerk gaat: speelnatuur die niet volledig afgebakend is in kotjes ... Wij wonen trouwens op de grens van Halle en Essenbeek en de A8 is de scheiding tussen ons huis en het Warandepark. Als we op een veilige manier door het groen naar onze lievelingsplek zouden kunnen trekken, dan zou ons traject helemaal af zijn.

Heb je nog andere lievelingsplekjes in de regio om met onze lezers te delen?

Het Beukenbos in Buizingen. Dat is voor mij vooral jeugd nostalgie. Ik ben daar opgegroeid en ben, vooral met de Chiro, vaak in het bos gaan spelen. Een aanrader is ook het volgen van de Boommarterroute. Dan kom je langs heel tal van prachtige stukjes natuur. Door deze route hebben wij nog heel wat verrassende ontdekkingen gedaan. Ik spring dan op de bakfiets met alle drie de kindjes er in en we gaan op avontuur op een boogschuit van huis. Zalig!

NATUUR- EN MILIEUEDUCATIE IN HET WARANDEPARK

Zin om als leerkracht aan de slag te gaan rond milieueducatie in het Warandepark? Goed nieuws, want GroenLAB heeft in opdracht van Plan Boomarter een inspirerend pakket met een uitgebreid natuur- en milieueducatief aanbod uitgewerkt. Elke Halse school ontvangt binnenkort een juten draagtas met daarin een plattegrond, zoekkaarten, loepenpotjes, het wandel- en doeboekje en boekje met uitgebreid aanbod voor de scholen. Van een relaxatieoefening in het park tot het speuren naar planten en dieren. Het pakket is gericht op kinderen van 2,5 tot 12 jaar, met activiteiten per leeftijd.

WARANDEDAG - HET GEZINSFEEST VAN HET JAAR

Het Warandepark vormt elk jaar het decor voor de Warandedag. Deze knotsgekke gezinsdag vindt naar jaarlijkse traditie plaats op de laatste woensdag van de grote vakantie. Dit jaar zal de Warandedag er iets anders uitzien, omdat het coronavirus roet in het eten gooide. Hou www.pajot-zenne.be in de gaten om te weten wat voor leukis die dag voor jullie in petto heeft.

IN HET SPOOR VAN DE BOOMMARTER

Zin om de regio tussen de stromende Zenne en het wiegende Hallerbos te ontdekken? De Boomarter troont je mee op een wandellus van ongeveer 14 kilometer en brengt je via kronkelende paadjes langs de mooiste plekjes in het gebied tussen de Zenne, het Malakoffdomein, Maasdalbos, Lembeekbos, het Warandepark, de Berendries en het Hallerbos. Alle info op www.pajot-zenne.be/planboomarter

WANDEL- EN DOEBOEKJE

Benieuwd naar welke dieren er zich verschuilen in het Warandepark? Volg dan het spoor van Bas en Bieke doorheen het park en vul hun vriendenboek verder aan. Kies zelf welke vrienden je bezoekt. De volgorde is niet belangrijk. Je kan trouwens ook later terugkomen om het vriendenboek verder aan te vullen. Als je alle vrienden bezoekt, dan stap je ongeveer 1,6km. Het boekje kan je downloaden op www.pajot-zenne.be/planboomarter of volg de infoborden.

EROTIEK DOOR DE EEUWEN HEEN

Staat erfgoed voor jou synoniem voor saai en preuts? Dan hebben we historisch nieuws voor je: doorheen de eeuwen werden seks - al dan niet verscholen in symboliek - en naaktheid niet geschuwd. Ook vandaag kan je al wandelend of al snuisterend in het verleden van het Pajottenland en de Zennevallei heel wat prikkelende beelden tegenkomen. Geen nood, we hebben het hier niet over vieze boekskes of vuile liekes. Alhoewel ...

De Hoorn des Overvloeds

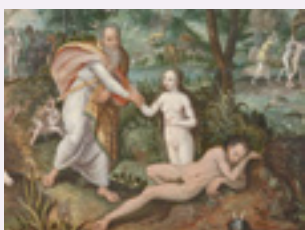
op het strand komt ze met de stier in contact en naarmate ze haar angst voor het dier vergeet, komt ze dichterbij en dichterbij. Eenmaal op zijn rug geklommen, zwemt hij met haar de oceaan over naar Kreta waar ze elkaar beminden. In het park vinden we een beeldhouwwerk van een halfnaakte vrouw met hoorn en slang: de hoorn des overvloed. Volgens de Griekse mythologie schenkt de hoorn niet alleen overvloed aan de houder, maar alles wat hij of zij begeert.

In het Kasteel van Gaasbeek vinden we de houdster van deze hoorn en tevens een geliefde van Zeus terug. Ceres, de zus (!) van de oppergod en de godin van de landbouw, staat er afgebeeld op een sierbord uit de 16de eeuw. Op het werk verandert de bevallige deerne Ascalabus in een hagedis. Geen vrouw om mee te sollen, zeker niet wanneer je haar dochter verschalkt naar de onderwereld ...

Sierbord met ceres
© KIK-IRPA Brussel a114278

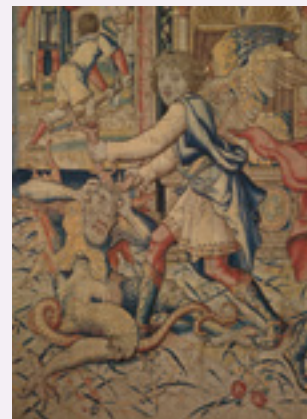
Huwelijksfeesten en -nachten

Het Aards Paradijs, ca. 1576 - 1600.
Bron: Kasteel van Gaasbeek -
www.artinflanders.be - Dominique Provost.

Ook het meest gekende koppel uit de christelijke iconografie, Adam en Eva, komen we tegen in het kasteel. In het Aards paradijs vinden we hen terug op het moment van de schepping, zondeval en verbanning. Maar niet voor ieder koppel hoefde het zo dramatisch te eindigen.

Op het wandtapijt van de Meester van de Verloren Zoon herkennen we de huwelijksnacht van Tobias en Sara uit het Oude Testament. Voordat Tobias met zijn vrouw Sara gaat slapen, legt hij de lever en het hart van de vis op een vuur om de demon Asmodeus, waarvan Sara bezeten was en die alle mannen waarmee ze zou trouwen had gedood, te verdrijven. En zo was Sara na zeven verslonden aanstaanden eindelijk het huwelijksgeluk gegund.

De huwelijksnacht, ca. 1541 - 1561

Huwelijksbal van de hertog van Joyeuse, ca. 1576 - 1600

Een andere blik op huwelijksgeluk krijgen we in het schilderij Huwelijksbal van de hertog van Joyeuse. Al werd ook dit huwelijk tussen Hendrik van Joyeuse en Catherine Nogaret de la Valette niet van smart gespaard. Na de dood van Catherine trad Hendrik toe tot de orde van de kapucijnen en werd diens dochter Henriëtte Catharina door zijn moeder Marie de Batarnay opgevoed.

En dat het niet altijd geschilderd of geborduurd moet zijn om de zinnen te prikkelen, getuigt de prachtige 17de eeuwse bierpull met vrouwelijk naakt uit ivoor. Tchin tchin! Op de liefde!

Bierpull, 1646. Bron: Kasteel van Gaasbeek -
www.artinflanders.be - Dominique Provost.

Het zomerse kaartboek van de Abdij van Ninove

Wie aan de kaartboeken van de abdijen in onze regio denkt, wordt opgewonden over de veelheid van historische informatie die uit deze bronnen kan geput worden. Het kaartboek van de Abdij van Ninove gaat nog een stap verder en geeft ons zelfs info over de weersomstandigheden van dat moment. De klederdracht van de engelen verraden namelijk aan welke zwoele temperaturen men toen werd blootgesteld.

Voor het merendeel van de tijd bleek het in de omgeving van Ninove fris lenteweer te zijn tijdens het tekenen van de kaarten. De engeltjes dragen niet meer dan een fladderende lendendoek rond hun middel- en bovenlichaam.

De norm lijkt net zoals vandaag te verschillen tussen kinderen en volwassenen. Op een kaart met de bezittingen van de abdij in Pamel (Roosdaal) zien we twee volledig naakte engeltjes verschijnen.

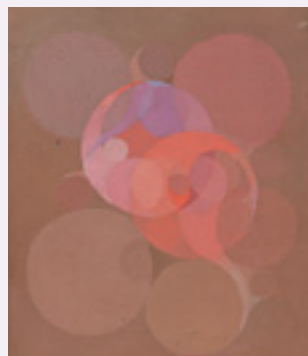

Net zoals vandaag bleek de preutsheid bij jongere kinderen nog niet te bestaan. Bij het verder doorbladeren van het kaartboek komen we ook volwassen engelen tegen. Man en vrouw zijn duidelijk van elkaar te onderscheiden en worden beiden enkel in naakt bovenlichaam getoond.

Naast engelen vinden we gelukkig ook nu en dan mannelijk schoon terug op oude kaarten. Vaak als dragers van het wapenschild. Kijk maar eens naar de afbeelding van het wapenschild van Gooik op een kaart uit de 18de eeuw met twee wildemannen gekroond met bladeren en met een knots op de schouder.

Niet enkel een schilder van boeren

Felix De Boeck sierde door eenvoud en had geen diva-allures zoals andere kunstenaars, die zich al te graag lieten omringen door een resem muzes en femmes fatales. Voor Felix was het altijd zijn vrouw Marieke, die hij vereerde en idealiseerde in de Moederschappen, waar zij soms madonna-allures krijgt. Marieke, als symbool voor 'de vrouw' en dus op hoger niveau 'moeder Maria', op een piëdestal. Niet voor haar lichaam, maar voor haar vrouw zijn. Hiermee brengt Felix een ode aan het menselijk leven in het algemeen. Het sensuele is ver zoek, het spirituele overstijgt het materiële. Het naakt is hier dan ook beperkt tot Marieke in barensood en

Felix De Boeck, *De paring*, 1932, collectie Vlaamse Gemeenschap - FeliXart Museum

die haar kinderen de borst geeft, waarbij moeder en kind door cirkels innig met elkaar verbonden zijn.

In één werk zien we een frivole Felix, maar dit maakt het werk dan ook weer atypisch. De paring uit 1932, een bedscène die zedig wordt verhuld door cirkels.

De schets die eraan voorafging is dan iets explicieter, maar het blijft wel braaf. Het werk gaat meer over het wonderlijke van de conceptie, dan over zinnelijk genot.

Felix De Boeck, *Het paren*, 1930, collectie Provincie Vlaams-Brabant

Felix werd artistiek geïnspireerd door de pracht van de natuur. Hij was een man van het land en ook diepgelovig, wat ook duidelijk is in het gros van zijn werken. En toch is er ook sprake van een anomalie. In zijn beginjaren (ca. 1917) maakte hij een handvol naakttekeningen en ook schetsen van balletdanseressen, die twintig jaar later opnieuw verschijnen. Quantité négligeable in het hele oeuvre van Felix, maar toch intrigerend. Er zijn enkele schilderijen, waar hij balletdanseressen ook effectief op doek zette. De cirkel blijft de constante, de nadruk ligt op de sierlijke en wat onnatuurlijke houding van de danseressen. Erotiek blijft afwezig. Die werd ongetwijfeld binnenskamers gehouden.

Felix De Boeck, *Balletdanseres*, 1947, collectie Vlaamse Gemeenschap - FeliXart Museum

Felix De Boeck, *Naakte danseressen*, 1930, collectie Provincie Vlaams-Brabant

Het FeliXart Museum heropende op zaterdag 13 juni 2020 zijn deuren met drie nieuwe tentoonstellingen: Abstracte kunst in vogelvlucht, historische tentoonstellingen van Felix De Boeck en Stef Steenhoudt.

KOELE PLEKJES UIT HET VERLEDEN

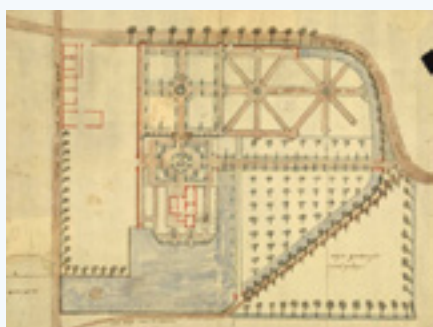
BEBOST AFFLIGEM

Met de hittegolven van de afgelopen zomers is het hitte-eilandeffect ons allen wel gekend. Op 'den buiten' is het minder warm dan in de stad omdat deze laatste bestaat uit asfalt, steen en beton. Deze materialen houden de warmte lang vast en stralen op hun beurt deze warmte weer af. Vooral 's nachts is het bij heet zomerweer in de stad veel warmer dan op het platteland. In het verleden was er van het hitte-eilandeffect nog geen sprake. Daarnaast kon men op het platteland nog veel meer bos terugvinden dan vandaag. Kijk maar eens naar deze kaart met de omgeving rond de abdij van Affligem uit de 18de eeuw. Waar we hier vandaag vooral akkers en weilanden terugvinden, was dit in de 18de eeuw nog voornamelijk bos. De ideale verkoeling voor de monniken in de abdij die met hun zwarte gewaad een hitte-eiland op zich vormden!

© Cartesius.be

30

© Cartesius.be

FONTEINEN IN HET PARK VAN HET KASTEEL ROKKENBORCH

In de 18de eeuw kon François Regaus, heer van Boom, in het park van zijn kasteel Rokkenborch in Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek heel wat verkoeling vinden. Na de verwoestingen door de troepen van Lodewijk XIV in 1700-1701 werd hier een nieuwe barokke tuin aangelegd. Op een plattegrond van rond 1750 krijg je een beeld op deze bescheiden maar typische baroktuin. Aan water alvast geen gebrek. Ten zuiden een vijver en een perk met enkele fontein. Ten noorden in de as van het kasteel, twee bekkens met spuitende fontein, die elk het middelpunt vormden van een parterretuin. Schaduw vond hij dan weer in het beboste noordwestelijke gedeelte dat werd ontsloten door twee 'sterren', opnieuw een typisch barok element.

DONKERE PERIODE VOOR HET PAJOTTENLAND

Laat ons ook eens stilstaan bij een figuurlijke schaduw in het verleden. Een donkere periode voor Brabant was namelijk de Negenjarige Oorlog. Van 1689 tot 1697 werd het land van Gaasbeek onder de voet gelopen door Fransen, Hollanders, Spanjaarden, Engelsen en huurlingen van zowat alle Europese nationaliteiten. Zo trokken in 1691 de troepen van Lodewijk XIV doorheen Gaasbeek, Itterbeek en Dilbeek en zaaiden ze er een spoor van vernieling en verderf. Nog in datzelfde jaar vestigde ook het leger van de geallieerden zich in deze regio. Ze trokken een kamp op tussen Dilbeek en Anderlecht om er de troepen te verzamelen en te inspecteren. Een laatste ravage vond plaats in 1695 wanneer de troepen van Maarschalk de Villeroi zich vestigden in Itterbeek en Dilbeek voor de beschieting van Brussel. Daarbij ging onder meer het voormalige kasteel van Dilbeek – waarvan vandaag enkel de Alenatoren overblijft – in vlammen op.

© Cartesius.be

GA MEE OP SCHATTENTOCHT MET Vlieg!

Ook deze zomer verstoppt Vlieg op verschillende locaties een schat in onze regio. Tussen 1 juli en 31 augustus kunnen kinderen in gezinsverband een zinnenprikkelende schattenjacht beleven met als thema: "hoor jij wat ik hoor?"

De laatste maanden waren op zijn minst heel vreemd te noemen. Scholen, winkels, restaurants, cafeetjes, kappers ... deden hun deuren dicht en ook activiteiten met de jeugdbeweging, sportclub, muziek-school, tekenacademie ... konden niet langer plaatsvinden. Iedereen moest in zijn kot blijven. Ook Vlieg. Maar daar komt nu verandering in!

Vlieg verstoppt schatten

Vlieg mag deze zomer opnieuw schatten verstoppen op meer dan 300 locaties in Vlaanderen en Brussel! Deelnemers zullen tijdens de schattenzoektochten hun oren goed gespist moeten houden en ontdekken welke luidruchtige of juist fluisterstille geheimen ze nodig hebben om de code van de schatkist te kraken en de schatkist te vinden. Verzamel je gezin, ga op pad en los de soms knotsgekke, maar vooral heel plezante opdrachten onderweg op.

Schatjes van Vlieg

Voor de eerste keer willen we ook de allerkleinsten verwelkomen en op pad sturen. Elke schattenzoektocht heeft dit jaar twee niveaus: de schatten van Vlieg met opdrachten voor +5-jarigen en de schatjes van Vlieg met opdrachten op peuter- en kleuterniveau.

Ontdek alles over Schatten van Vlieg op www.UiTmetVlieg.be
www.schattenvanvlieg.be

IN LENNIK, PEPINGEN, GOOIK, GALMAARDEN, HERNE EN BEVER

Het deelnameboekje (met opdrachten en wandelroute) en de stempelkaart zijn verkrijgbaar in elke gemeente (en online op de gemeentelijke websites). Kom na het vinden van de schat met je afgestempelde kaart naar het gemeentehuis en ontvang een leuk cadeautje!

Info: www.facebook.com/jeugdregiopajottenland

- **Dienst Vrije Tijd Lennik**
Markt 18, 1750 Lennik
– 02 531 02 33
– jeugd@lennik.be
- **Jeugddienst Pepingen**
Ninoofsesteenweg 116,
1670 Pepingen – 02 383 14 38
– vrijetijd@pepingen.be
- **Jeugddienst Gooik**
Dorpsstraat 67, 1755 Gooik
– 02 532 14 02
– jeugddienst@gooik.be
- **Jeugddienst Galmaarden**
Kammeersweg 2,
1570 Galmaarden – 054 89 04 39
– jeugd@galmaarden.be
- **Jeugddienst Herne**
Centrum 17, 1540 Herne
– 02 397 11 63 – jeugd@herne.be
- **Jeugddienst Bever**
Plaats 10, 1547 Bever
054 51 70 88 – dorinda.letouche@bever-bievenne.be

IN DILBEEK

De schattenjacht van Vlieg vindt dit jaar plaats in het natuurgebied de Wolfspuiten. Vertrek- en eindpunt is de balie van de bibliotheek waar je jouw schattenkaart kan ophalen. Zoek alle muzieknoden en met het juiste deuntje zal de schatkist voor je opengaan!

Info: www.wolfspuit.be

IN ROOSDAAL

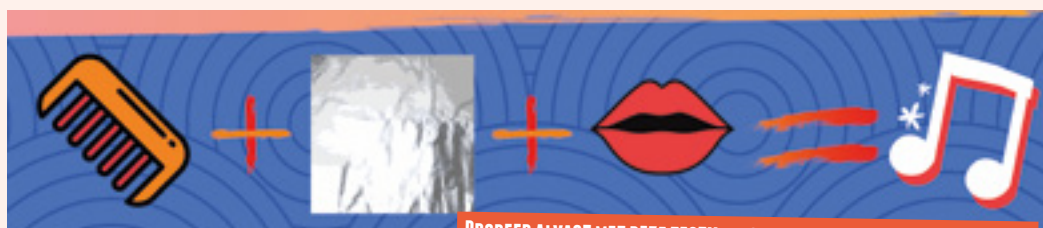
Je kan in Roosdaal schatten zoeken in de bibliotheek én in je eigen buurt tijdens een leuke wandelzoektocht waarvoor je een smartphone of tablet zal nodig hebben. Als extraatje dit jaar staan op de website ook een aantal opdrachten om thuis uit te voeren.

Info: roosdaal.bibliotheek.be

IN TERNAT

Zowel in het sportcentrum als de bibliotheek van Ternat zit een schat verstoppt. Meld je aan de onthaalbalie tijdens de openingsuren.

Info: ternat.bibliotheek.be

PROBEER ALVAST MET DEZE TESTVRAAG: KRIJG JIJ MUZIEK UIT DEZE HINTS?

MAGIE EN MYSTERIE IN HET KLUISBOS

© Lander Loeckx

Op zaterdagavond 31 oktober komt het Kluisbos in Buizingen tot leven. Volg de gids het donkere bos in over verlichte paden, luister naar de spannende verhalen en snuif de geheimzinnige sfeer op. Halle is de eerste stad in de Zennevallei die deelneemt aan de campagne *Mysterieuze Bossen* van Toerisme Vlaams-Brabant. "Een toffe manier om het Kluisbos te herontdekken", zegt organisator Gonda Sanders van stad Halle.

Gonda

Gonda groeide zelf op aan de rand van het Kluisbos - een bos dat beheerd wordt door het Agentschap voor Natuur en Bos - en heeft er de mooiste herinneringen aan. "Kampen en dammen bouwen, ravotten, vuil worden", lacht ze. "Een heerlijk bos, maar te weinig gekend. Met *Mysterieuze Bossen* willen we dit mooi stukje natuur laten herontdekken. Het coronavirus heeft ons allemaal doen beseffen hoe belangrijk het is om groen in de buurt te hebben en er zorg voor te dragen." Het thema is 'Dromen in het Bos'; het bos als een magische plek vol dromen, fantasierijke verhalen en toverachtige taferelen.

Respect voor het bos

Het Kluisbos ligt op een kleine kilometer van het stadscentrum, tussen de autoweg E19 en de spoorlijn, een beetje verborgen achter de woonwijken. Op 31 oktober neemt een gids gezinnen met jonge kinderen mee het donkere bos in. Onderweg komen legenden tot leven, luister je naar spannende verhalen en val je van de ene

verrassing in de andere. "We organiseren de avond met respect voor het bos", zegt Gonda. "Dus verwacht je niet aan een groot lichtspektakel met veel geluid, maar wel aan een sfeervolle en mysterieuze verhalenwandeling."

De stad Halle, belevingscentrum den AST en cultuurcentrum 't Vondel organiserende avond met hulp van Toerisme Vlaams-Brabant. Ook de lokale verenigingen steken een handje toe. "Zo kunnen we rekenen op Het Pand, een socioculturele vereniging die al verschillende leegstaande panden in Halle heeft ingericht tot gezellige ontmoetingsruimtes. Duurzaamheid en de lokale gemeenschap zijn daarbij belangrijk, en dat zijn net de waarden die ook *Mysterieuze Bossen* uitdraagt", legt Gonda uit.

November Wereldmaand

"Ook vzw Mond'alle, de organisatie achter het jaarlijkse wereldfeest Toerne Mond'alle, springt op de kar. Toerne Mond'alle is steevast het hoogtepunt van November Wereldmaand. Een hele maand lang vinden activiteiten plaats rond duurzaamheid, diversiteit, gelijke kansen, openheid en tolerantie. De spits wordt op 31 oktober afgebeten met de dag van *Mysterieuze Bossen*."

Gonda heeft er goede hoop op dat de coronamaatregelen geen roet in het eten zullen strooien. "De deelnemers vertrekken in groepjes door het bos en de wandeling volgt een lus, dus de groepjes kruisen elkaar niet. We kunnen de opdeling zo groot of zo klein maken als toegelaten is. Het wordt hoe dan ook een magische avond."

© Lander Loeckx

© De Vuurelf

© Lander Loeckx

PRAKTISCHE INFO:

Niet alleen in Halle maar ook in andere Vlaams-Brabantse gemeenten zijn er *Mysterieuze Bossen*-evenementen in oktober en november 2020. Check www.toerismevlaamsbrabant.be/bos voor actuele info.

“WE ZIJN GEGROEID NAAR DIE MICHELINSTER”

Enkele vreugdedansjes eind 2019 bij het Lennikse restaurant Sir Kwinten. Het team van jonge talenten in de keuken en in de zaal mocht zijn eerste Michelinster in ontvangst nemen. “We zijn hiernaar gegroeid, maar dit was geen streefdoel”, vertelt Yanick Dehandschutter, die samen met chef-kok Glenn Verhasselt zaakvoerder is van het gastronomische restaurant.

Yanick

Restaurant Sir Kwinten, gelegen in de schaduw van Prins op de Markt van Lennik, is een vaste gastronomische waarde in de regio. Het eethuis opende 15 jaar geleden de deuren als een bistro-brasserie en evolueerde tot een klasserestaurant dat intussen één Michelinster op zijn naam mag schrijven. “We zijn een familiezaak. Mijn ouders hebben met het Krekelfhof al meer dan dertig jaar ervaring in het vak. 15 jaar geleden openden ze Sir Kwinten. Vijf jaar na de opening ben ik in de zaak gestapt. Als sommelier heb ik mijn eigen stempel kunnen drukken op het restaurant”, vertelt Yanick. Hij runt de zaak samen met Glenn, een chef-kok die voorheen al zijn strepen verdiende in toonaangevende restaurants zoals Comme chez Soi (Brussel), Il sole di Ranco (Varese) en Mo (Barcelona). Beide heren zijn nog betrekkelijk jong, respectievelijk 32 en 28 jaar.

Een samenspel van pure smaken en wijn

Het jonge team pakt uit met een ver-

frissend concept dat gesmaakt wordt door foodies uit de ruime omgeving.

“We werken zeer puur op het product en de gerechten zijn seizoensgebonden, smaakvol en wijngericht. Eten en drinken vormt hier één geheel. Bij elk gerecht serveren we een aangepaste wijn en in de afwerking van de gerechten wordt een link met de wijn gelegd. Glenn kookt zeer zuiver en op smaak. Garnituur is bij ons eerder een aanvulling en mag niet overheersen”, legt Yanick uit.

Michelinster niet als streefdoel

Het behalen van de Michelinster was geen streefdoel, maar is organisch gegroeid. “Wij doen gewoon ons eigen ding en leggen veel identiteit in ons concept. Daardoor zijn we uniek”, aldus de jonge zaakvoerder. En dat eigen ding doen, dat legt hen geen wind-eieren. “We voelen dat we enorm gegroeid zijn daarin en dat is voor ons het belangrijkste. Dat we hiervoor beloond worden met een ster is uiteraard mooi meegenomen”, gaat de sommelier verder.

“We stellen onszelf voortdurend in vraag.”

Sterk concept dat niet verandert

En ook de klanten reageerden enthousiast op deze bekroning. “Het was leuk om te zien dat ons vast cliënteel echt fier op ons is”, voegt Yanick er aan toe. Of deze ster nu druk legt op hen? “Nee, we gaan ons concept zeker niet aanpassen. We hebben de ster gekregen voor wat we doen. We gaan er gewoon alles aan doen om dit niveau te behouden en natuurlijk blijven we onszelf ook steeds in vraag stellen. Dat is nodig om dit niveau als een constante aan te houden”, besluit hij.

Restaurant Sir Kwinten is ook verdeler van ons PenZine, waarvoor dank!

© Tineke De Vos

WEDSTRIJD
WIN
EEN BON
TER WAARDE VAN
50 EURO!

Zin in een romantisch dinertje? Wij mogen een lezer verwennen met een bon ter waarde van 50 euro, te besteden bij restaurant Sir Kwinten. Wil je hier kans op maken, stuur ons dan het antwoord op volgende vragen. Uit alle juiste antwoorden trekt een onschuldige hand een winnaar die zijn/haar bon magen afhalen in het restaurant.

**In welk jaar werd chef Glenn Verhasselt ‘Eerste Kok van België Prosper Montagné’?
Wat is de huidige score van het restaurant Sir Kwinten in de Gault&Millau?
Wat is het naam van het wijndomein gekoppeld aan Sir Kwinten?**

Mail je antwoorden (met vermelding van je contactgegevens) voor 30 augustus 2020 naar mieke@pajot-zenne.be of stuur het op naar Regionaal Landschap Pajottenland & Zennevallei, Donkerstraat 21, 1750 Gaasbeek.

FEESTEN ROND HOP EN BIER

© Lander Loecx

“EEN PRACHTIG HOP- LANDSCHAP VAN HARD WERK”

De sierlijke hopranken kijken hoog uit over het landschap in Sint-Martens-Bodegem. Een prachtig tafereel dat uitnodigt voor een wandeling. Geen beter moment daarvoor dan tijdens (H)op Smaak, want dan wordt er in de Vlaams-Brabantse hopregio volop gefeest, geproefd, gewandeld en geplukt. Een moment waar Jean De Wael (68), de enige hopteler van het dorp, met een warm gevoel naar uitkijkt.

De streek van Affligem, Asse, Kapelle-op-den-Bos, Londerzeel, Opwijk, Aalst, met uitlopers tot Dilbeek, vormt de oudste hopregio van Vlaanderen. Ooit zette de teelt hele dorpen aan het werk. Dat is vandaag niet meer zo, maar nog steeds verspreiden de rijpende hopbellen er hun zachte geur. Op de twee hopvelden van Jean De Wael kan je nog proeven van hoe het landschap er ooit uitzag, met ranken die in de zomermaanden wel zeven meter hoog groeien.

De hopteelt is een arbeidsintensieve teelt, maar dat schrikt hopboer Jean niet af. “Tot vorig jaar hielp mijn 93-jarige moeder zelfs nog mee. Ze heeft altijd hop geteeld, samen met mijn vader. Ook mijn grootvader was hopteler. Als kind hielp ik al graag mee. Welk kind rijdt er nu niet graag met een tractor?”, lacht Jean.

Natuurelementen

Met zijn 1,5 hectare vol hopranken, is Jean geen bijzonder grote teler. Maar hij heeft zijn handen meer dan vol. Als we hem in het late voorjaar spreken, moet hij

vechten tegen de natuurelementen. “De wind blaast de ranken van de hopdraad los. Als ze breken, is het gedaan met groeien. Een hopveld is heel mooi, maar het komt er niet vanzelf.”

Van het harde werk, kan Jean in september de vruchten plukken. Letterlijk, tijdens de jaarlijkse hoppluk. “Best een gevaarlijk klusje”, zegt Jean. “De ranken worden bovenaan losgeknipt, op zes meter hoogte. Daar val je maar beter niet af. Om de oogsttijd te spreiden, telen we zes hopvariëteiten die elk op een ander moment rijp zijn. Alle variëteiten worden gebruikt bij het brouwen van bier.”

Bier met verse hop

Hop geeft bier zijn bittere smaak en zorgt voor een lange bewaartijd. Doorgaans wordt het gedroogd toegevoegd, maar brouwerij Angerik in Dilbeek brouwt elk jaar het bier Record met versgeplukte hop die recht van de hopvelden van Jean komt. Dat zorgt voor een heel unieke smaak. Proeven dus!

TIP!

Bezoek Huisje Mostinckx aan het dorpsplein van Sint-Martens-Bodegem. Het is niet alleen het oudste huis van het dorp, het lemen gebouwtje is ook een herinnering aan het leven van weleer én aan de hopcultuur. Het museum in de hopperschuur vertelt het verhaal van de stakenvelden, de hoppluk, de hopasten en het bier.

© Joris Bulckens - JOKKO

Alle info over de hopvelden, hoppluks, hopwandelingen en andere evenementen in de hopregio vind je op www.toerismevlaamsbrabant.be/hop.

“IN DE VS ZIEN ZE LAMBIEK ALS DE MOEDER VAN ALLE BIEREN”

Het tweejaarlijkse Internationaal Geuze- en Kriekfestival staat met stip in de agenda van bierliefhebbers uit heel de wereld. Een hoogdag voor de Pajotse brouwers én het Pajottenland zelf. Een dag waarop het verfrissende bier rijkelijk vloeit. En dat begon allemaal met een protestactie van verontruste lambiekvrienden.

De inspectrice van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) vond ze maar vreemd, die open kuipen waar de wilde gisten hun werk deden. Het was 2004 en ‘vreemde organismen’ hoorden niet thuis in een bierbrouwerij. Ze hield er geen rekening mee dat die organismen al eeuwenlang aan de basis liggen van het brouwprocédé in het Pajottenland.

Er ontspoon zich een flinke discussie tussen het FAVV en de Pajotse lambiekbrouwers. “Om de brouwers te steunen, organiseerden enkele biervrienden toen De Nacht van de Grote Dorst in Eizeringen”, vertelt Yves Panneels, organisator, lambiekliefhebber en mede-uitbater van het café In de Verzekering tegen de Grote Dorst. “Op de regenachtige vrijdagavond daagden er bijna 800 mensen op, veel meer dan verwacht.”

Heropleving

Na flink wat overleg kwam er een oplossing voor het conflict uit de bus. De lambiekbrouwerijen werden opgedeeld in drie zones: een zone voor spontane gisting, een zone voor lagering en een zone voor botteling. “Elk met hun specifieke regels. Een ander gevolg was dat lambiekbieren na De Nacht van de Grote Dorst flink aan populariteit wonnen. Het besef groeide dat we hier in het Pajottenland met ons bier toch wel echt iets waardevol in handen hebben. De Nacht werd een tweejaarlijks bierfestival. Sinds 2009 bestaat er zelfs een kleine versie van De Nacht van de Grote Dorst in de VS. Daar beschouwen ze lambiek als de moeder van alle bieren.”

Terecht, vindt Yves. “Wat chauvinisme kan geen kwaad; lambiek is een prachtig product. De traditie van spontane gisting is hier diepgeworteld, ze is bijvoorbeeld ouder dan het befaamde Duitse Reinheitsgebot.”

Innovatie

Eeuwenoud dus, maar ook helemaal mee met de tijd. “De jongste jaren deden er veel innovaties hun intrede. Zoals een nieuwe techniek om de biertonnen te reinigen, en kurk die de fles perfect afsluit en geen kurksmaak geeft. Je vindt nu zelfs lambiek in een bag-in-boxverpakking. Brouwers experimenteren ook vaker met nieuwe ingrediënten zoals gember, basilicum, olijfoladeren en kruiden, en met authentieke Schaarbeekse krieken. Er zijn ook meer producenten bijgekomen. Lambiek leeft, het is een spannende tijd.”

© Bert Dekelver

PRAKTISCHE INFO NACHT VAN DE GROTE DORST

Vrijdag 11 september 2020 vanaf 19 uur tot middernacht. *

Locatie: Kerkstraat, Itterbeek. Info: www.grotedorst.be

De bierfestivals, brouwerijcafés, biertastings, ... kortom, alle [H]echte biermomenten in Vlaams-Brabant staan gebundeld op www.toerismevlaamsbrabant.be/bier.

* Omwille van de COVID-19 maatregelen van de Vlaamse overheid, is deze datum onder voorbehoud. Hou dus zeker de website van de organisator in het oog voor de laatste update.

Behaag je tuin

Samenaankoop

(fruit)bomen, hagen, heggen en
houtkanten in Vlaams-Brabant

Bestel je streekeigen plantgoed online
tussen 1 september en 31 oktober 2020.

www.behaagjetuin.be

Afhaalmoment in je gemeente op zaterdag 5 december.

LEVE DE TUIN

Haal meer uit je tuin. Tips op
www.vlaamsbrabant.be/levedetuin